

**Decizii
ale Comisiei Naționale
a Pieței Financiare**

3

**IMM-urile,
motorul economiei
moldovenești**

4

**Victoriabank, mai optimistă
decât FMI și Banca Mondială:
Economia Moldovei
va crește cu 4,2% în 2018**

5

Parlamentul a aprobat Strategia de dezvoltare a pieței financiare nebankare pe anii 2018–2022

Strategia de dezvoltare a pieței financiare nebankare pe anii 2018–2022 și Planul de acțiuni aferent implementării acesteia au fost aprobate, vineri, 13 iulie, în ședința plenară a Parlamentului.

Documentul punctează dezvoltarea pieței financiare nebankare pentru următorii cinci ani și prevede politici clare de acțiune, care cuprind peste 60 de măsuri, care derivă din angajamentele asumate de Republica Moldova prin Acordul de Asociere cu UE.

Prezent în plenul Parlamentului, președintele Comisiei Naționale a Pieței Financiare (CNPF), Valeriu Chițan, a ținut să menționeze că Strategia presupune edificarea și fortificarea funcției de supraveghere – instrument aferent identificării timpurii a neregulilor funcționale și dezechilibrelor financiare la nivel de entitate. “Acest lucru va însemna o mai bună gestionare a riscurilor, dar și recăpătarea încrederii cetățenilor și investitorilor prin implementarea unor practici de guvernanta corporativă cu referință la structura și transparența acționariatului”, a subliniat raportorul.

Potrivit Domniei Sale, acest document de politici reprezintă viziunea Regulatorului (CNPF) în perspectivă medie pentru crearea unui cadru integrat de funcționare și supraveghere a pieței financiare nebankare, care să contribuie la stabilitatea și dezvoltarea sustenabilă a acesteia.

Continuare în pag. 2.

În atenția participanților profesioniști la piața asigurărilor!

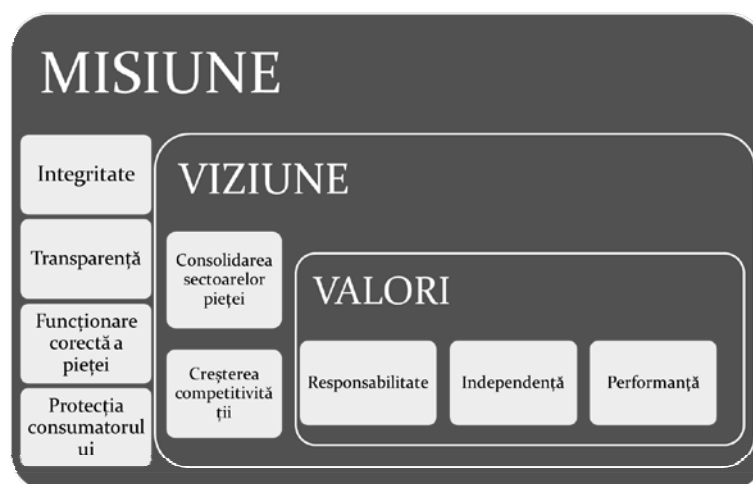
Comisia Națională a Pieței Financiare informează despre sistarea adresei de e-mail rcasupport@cts.md.

Cererile privind înregistrarea, modificarea și/sau completarea datelor în Sistemul informațional automatizat de stat RCA Data vor fi expediate la adresa de e-mail: support.rca@cnpf.md

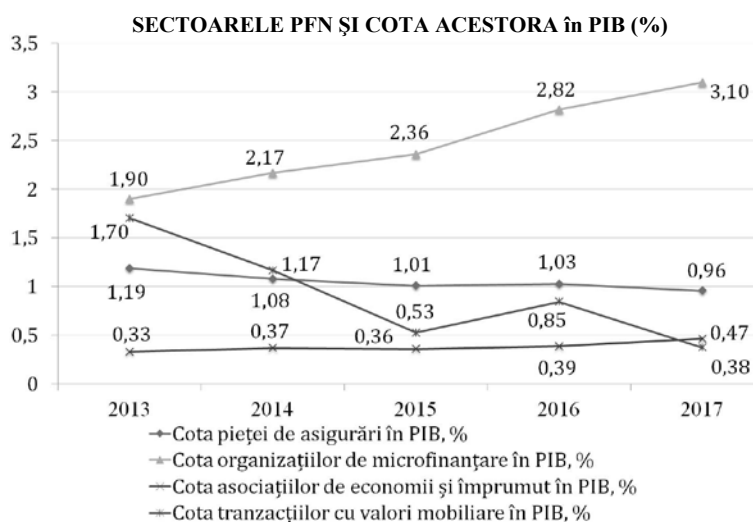
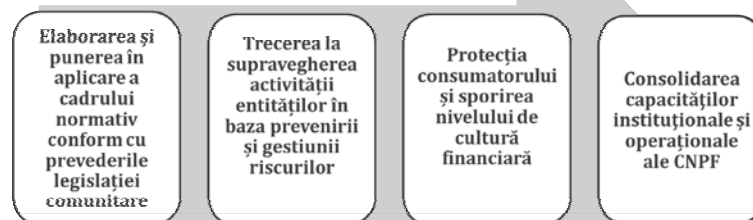
TELEFOANE DE CONTACT:

**Direcția generală asigurări din cadrul
Comisiei Naționale a Pieței Financiare**
Liuba Bugai, specialist principal: 022 859 414
Elena Botnari, specialist superior: 022 859 495

PILONII DE BAZĂ

DIRECȚIILE PRINCIPALE ALE STRATEGIEI 2018-2022

Curs valutar
18.07.2018

Valuta	Rata	Cursul
USD	1	16.8055
EUR	1	19.5775
UAH	1	0.6384
RON	1	4.2019
RUB	1	0.2658

Spre atenția cititorilor!

Ziarul „Capital Market” poate fi procurat în următoarele ghișee raionale ale „MOLDPRESA”

Bălți: №132; 133; 156
Comrat: №169
Cahul: №170
Orhei: №150
Hâncești: №161
Soroca: №223

În afară de aceasta, oricare număr al ziarului sau copia acestuia pot fi procurate la sediul redacției „Capital Market” pe adresa: mun. Chișinău, str. V. Alecsandri, 115.

CAPITAL Market

ÎN ATENȚIA SOCIETĂȚILOR PE ACȚIUNI!

Recepționarea anunțurilor și rapoartelor anuale se efectuează la adresa:

ziarulcm@gmail.com

tel.: 022 22-12-87;

fax: 022 22-05-03

Abonează-te!

Abonează-te la Ziarul
Capital Market în toate oficiile
“Poșta Moldovei” din țară sau
la distribuitorii noștri:

Moldpresa (022) 222221

Press Inform-Curier (022) 237187

Agencia “Ediții Periodice” (022) 233740

Moldpresa®
Tu alegi, noi difuzăm!

Parlamentul a aprobat Strategia de dezvoltare a pieței financiare nebankare pe anii 2018–2022

PARTICIPANȚII PIEȚEI VIZAȚI DE STRATEGIE

PIAȚA DE CAPITAL

Legea nr.171/2012 privind piața de capital pusă în aplicare
Cadrul normativ subordonat legii privind piața de capital

Reconfigurarea infrastructurii pieței de capital
Optimizarea sistemului de raportare și implementarea sistemului de supraveghere în timp real
Implementarea fondului de compensare a investitorilor

Codul de guvernanta corporativă
Procedura de verificare a acționarului băncilor și companiilor de asigurări

PIAȚA DE ASIGURĂRI

Reglementarea procedurii de anulare, emitere și vânzare a participațiilor calificate în capitalul asiguratorului / reasiguratorului

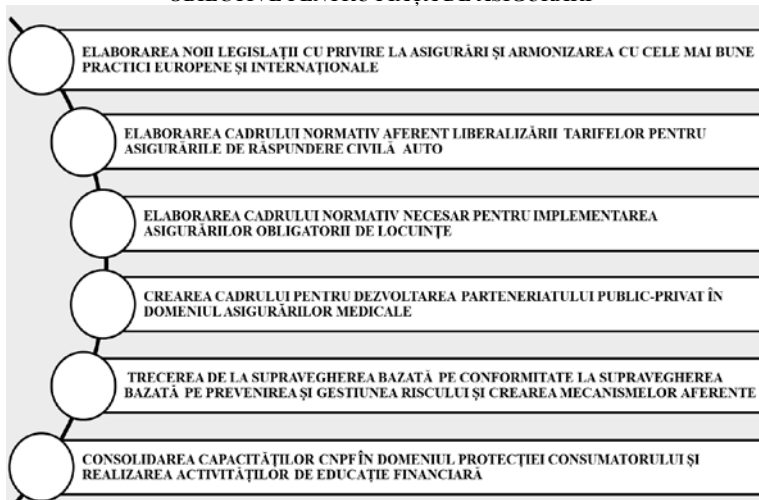
Consolidarea cadrului de activitate a BNAA și extinderea capacităților de supraveghere a CNPF

Elaborarea și aprobarea Planurilor de acțiuni privind identificarea beneficiarilor efectivi și auditul societăților de asigurare

Inițierea proiectelor de asistență tehnică pentru reforma în sectorul asigurării

OBIECTIVE PENTRU PIAȚA DE ASIGURĂRI

SECTORUL DE CREDITARE NEBANCĂRĂ

REALIZĂRI RECENTE ÎN SECTORUL DE CREDITARE NEBANCĂRĂ

Aprobarea legii nr.1/2018 cu privire la organizațiile de creditare nebankară (intră în vigoare la 01.10.2018)

Aprobarea legii nr.35/2018 prin care CNPF i-au fost conferite competențe de supraveghere a sectorului de leasing

Crearea și implementarea sistemului informațional de raportare electronică și analiză a datelor financiare furnizate de AEI și OMF

Continuare din pag. 1.

Scopul Strategiei este de a asigura piața financiară nebankară per ansamblu și per sectoare cu reperi programatice ancorate la standardele UE pentru a promova încrederea consumatorilor, respectiv a proteja interesele investitorilor și a oferi acces cetățenilor la serviciile și instrumentele financiare adiționale.

Trecând în revistă evoluția ultimilor cinci ani a pieței financiare nebankare, Valeriu Chițan a subliniat că fiecare domeniu în parte și piața în întregime deține o pondere nesemnificativă în PIB (în jur de 5%), comparativ cu sectorul bancar care se cifrează la peste 50 la sută. Totodată, oficialul a remarcat volumul în creștere a activelor din domeniul nebankar (de la 8,7 mlrd. lei în 2016 la 9,8 mlrd. lei în 2017). În mod special, președintele CNPF s-a referit la sectorul de creditare nebankară (AEI/OM), ponderea căruia a înregistrat în ultimii ani o creștere dublă (sau peste 10% din totalul pieței).

“Creditarea nebankară este recunoscută ca fiind o industrie strategică, în special pentru dezvoltarea sectorului privat, rolul acestui segment rezidă nu doar în oferirea creditelor pentru acoperirea necesităților curente ale păturilor sociale cu venituri modeste. Acest gen de intermediere financiară este și trebuie privit ca un mijloc de acces la resurse la etapa inițierii afacerilor, ulterior servind în calitate de catalizator de dezvoltare a întreprinderilor mici și mijlocii. De remarcat în acest sens, că potrivit raportărilor anuale 2017, entitățile corespunzătoare au acordat împrumuturi în agricultură de circa 220 mil. lei, pentru consum – circa 200 mil. lei și pentru achiziționarea și construcția imobilelor – aproape 170 mil. lei”, a specificat președintele CNPF.

Potrivit președintelui CNPF, un rol deosebit în funcționarea pieței vizate o au participații profesioniști, mai cu seamă, entitățile care practică business nemijlocit, precum și cele cu funcții de intermediere și asociațiile profesionale.

În aceeași ordine de idei, dl Chițan a relevat că multiple acțiuni de implementare a Strategiei propriu-zise vizează conlucrarea și interacțiunea autorității de supraveghere cu participanții pieței.

Cu referire la piața de capital, Valeriu Chițan a afirmat că este necesar de recunoscut că, în virtutea diverselor circumstanțe, aceasta în calitate de instrument financiar nu a evoluat potrivit așteptărilor în materie de atragere a resurselor disponibile, respectiv nu generează plasamente și infuzii de capital pasibile. Prin urmare, preocupată de o asemenea situație, Comisia Națională, de rând cu exercițiul aferent convergenței cadrului regulator național Directivelor UE, stipulează în Strategia abordată un șir de ajustări în sensul remediilor de rigoare, mai cu seamă:

- admiterea valorilor mobiliare de stat (VMS) pentru circulație pe piața reglementată, implicit, bursieră (în prezent piața VMS reprezentând un cerc închis între emitent (MF) și dealerii primari (băncile comerciale), astfel demonopolizând și diversificând actualul sistem, creând premise adecvate atragerii Bursei de Valori în acest proces;
- revizuirea și relansarea pieței de obligațiuni corporative și municipale;
- deschiderea societăților pe acțiuni spre resurse alternative, extrabancare, din contul emisiunilor valorilor mobiliare proprii plasate în piață;

- uniformizarea regimului fiscal pentru toate tipurile de valori mobiliare (astfel, depășind inegalitatea prezentă între valorile mobiliare de stat cu regim preferențial, și valorile mobiliare corporative, veniturile cărora sunt impozitate).

În ceea ce privește piața de asigurări, președintele CNPF a menționat că “acest domeniu este unul care s-a impus, s-a dezvoltat inclusiv pe cont propriu (cu beneficiile și pierderile adiționale), cadrul de reglementare și supraveghere neîntrunind întocmai și la timp principiile de prudențialitate caracteristice acestui gen de intermediere financiară. Consecințele constituind hazard moral, acționariat netransparent și dubios, declin financiar și reputație reproșabilă”.

Prin urmare, în cadrul Strategiei de dezvoltare a pieței financiare nebankare pe anii 2018–2022, CNPF și-a propus restartarea sectorului în cauză, principalele obiective constituind:

- evaluarea și restructurarea pieței, elementele-cheie fiind: liberalizarea; capitalizarea și suficiența resurselor tehnice;

- un nou cadru legislativ și secundar aferent asigurărilor, demarând în acest sens un proiect de asistență cu suportul Băncii Mondiale;

- modernizarea și euro-standardizarea.

Potrivit lui Valeriu Chițan, impactul general, urmare celor enunțate urmează să fie cuantificat, prin:

- creșterea gradului de cuprindere, implicit, de penetrare din contul facilitării genurilor, inclusiv mixte de asigurare facultativă și obligatorie, mai ales întru atenuarea costurilor și riscurilor provocate de eventualele calamități naturale;

- dezvoltarea mecanismelor aferente favorizării spiritului de fidelizare;

- implementarea unui nou regim de solvabilitate, potrivit cerințelor Solvency II – o provocare majoră atât pentru activitatea, respectiv, funcția de supraveghere, cât și pentru companiile de asigurare.

Potrivit președintelui CNPF, impactul general, urmare celor enunțate urmează să fie cuantificat, prin:

- creșterea gradului de cuprindere, implicit, de penetrare din contul facilitării genurilor, inclusiv mixte de asigurare facultativă și obligatorie, mai ales întru atenuarea costurilor și riscurilor provocate de eventualele calamități naturale;

- dezvoltarea mecanismelor aferente favorizării spiritului de fidelizare;

- implementarea unui nou regim de solvabilitate, potrivit cerințelor Solvency II – o provocare majoră atât pentru activitatea, respectiv, funcția de supraveghere, cât și pentru companiile de asigurare.

Potrivit președintelui CNPF, impactul general, urmare celor enunțate urmează să fie cuantificat, prin:

- creșterea gradului de cuprindere, implicit, de penetrare din contul facilitării genurilor, inclusiv mixte de asigurare facultativă și obligatorie, mai ales întru atenuarea costurilor și riscurilor provocate de eventualele calamități naturale;

- dezvoltarea mecanismelor aferente favorizării spiritului de fidelizare;

- implementarea unui nou regim de solvabilitate, potrivit cerințelor Solvency II – o provocare majoră atât pentru activitatea, respectiv, funcția de supraveghere, cât și pentru companiile de asigurare.

Potrivit președintelui CNPF, impactul general, urmare celor enunțate urmează să fie cuantificat, prin:

- creșterea gradului de cuprindere, implicit, de penetrare din contul facilitării genurilor, inclusiv mixte de asigurare facultativă și obligatorie, mai ales întru atenuarea costurilor și riscurilor provocate de eventualele calamități naturale;

- dezvoltarea mecanismelor aferente favorizării spiritului de fidelizare;

- implementarea unui nou regim de solvabilitate, potrivit cerințelor Solvency II – o provocare majoră atât pentru activitatea, respectiv, funcția de supraveghere, cât și pentru companiile de asigurare.

Potrivit președintelui CNPF, impactul general, urmare celor enunțate urmează să fie cuantificat, prin:

- creșterea gradului de cuprindere, implicit, de penetrare din contul facilitării genurilor, inclusiv mixte de asigurare facultativă și obligatorie, mai ales întru atenuarea costurilor și riscurilor provocate de eventualele calamități naturale;

Revigorarea reglementării și supravegherii sectorului de creditare nebankară va cuprinde măsuri punctuale privind:

- aplicarea setului de reguli și proceduri ce derivă din prevederile noii Legi privind OCN;

- standardizarea sistemului de raportări și de analiză, verificare și identificare a slăbiciunilor, implementarea sistemului de avertizare timpurie pe baza indicatorilor prudențiali;

- implementarea mecanismelor aferente stabilizării AEI, inclusiv prin administrare specială. Constituirea Fondului de garantare a depunerilor de economii;

- extinderea institutului de autorizare asupra caselor de amanet.

Toate acestea, concomitent cu sporirea nivelului culturii financiare a populației privind serviciile și instrumentele pieței financiare nebankare și creșterea încrederii consumatorului, asigurând protecția acestuia. În acest sens, CNPF deja a inițiat atragerea de fonduri prin asistență externă aferentă unui proiect de anvergură, educațional, care „va acoperi” toate păturile și vârstele sociale, avându-se în vedere organizarea unui ciclu de instruire, broșuri, clip-uri etc.

Potrivit președintelui CNPF, realizarea acțiunilor prevăzute în Strategie va contribui la:

- dezvoltarea și punerea în aplicare a cadrului normativ (primar și secundar) în contextul adaptării corespunzătoare standardelor UE, ceea ce va permite participanților pieței și investitorilor să beneficieze de avantajele pieței unice europene;

- implementarea supravegherii prudențiale pe piața financiară nebankară, prin trecerea la supravegherea în baza prevenirii și gestiunii riscurilor;

- sporirea nivelului culturii financiare a populației și încrederii consumatorului, asigurând protecția acestuia;

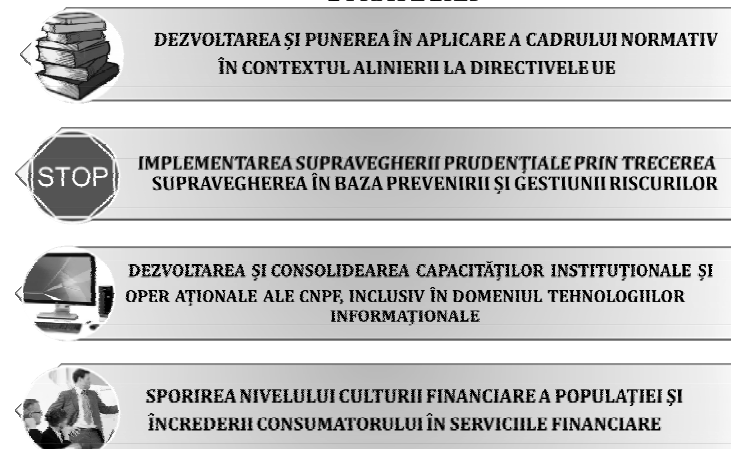
- dezvoltarea și consolidarea capacităților instituționale și operaționale ale CNPF pentru a asigura o guvernanta performantă.

Lilia ALCAZĂ

PROTECȚIA CONSUMATORULUI

IMPACTUL ȘI FINALITATEA IMPLEMENTĂRII STRATEGIEI

Decizii ale Comisiei Naționale a Pieței Financiare

COMUNICAT INFORMATIV CU PRIVIRE LA AMENDAREA HOTĂRĂRII CNPF nr. 20/5 din 16.05.2008

Prin prezenta, Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF) comunică că în Hotărârea CNPF nr. 20/5 din 16.05.2008 cu privire la aprobarea formei și conținutului cererilor de asigurare, contractelor de asigurare și polițelor de asigurare la asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, prin Hotărârea CNPF nr. 28/13 din 25.06.2018 au fost operate modificări și completări (Monitorul Oficial 2018, nr. 246-254, art. 1109).

Modificările operate, acordă posibilitatea asigurătorului/participantului profesionist de a aplica semnătura electronică avansată calificată în cazul asigurării obligatorii de răspundere civilă auto în regim on-line, care produce efecte juridice și este acceptată ca probă inclusiv în cadrul procedurilor judiciare.

Totodată, întru protejarea drepturilor consumatorului, în conformitate cu art. 43 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 407/2006 cu privire la asigurări, ce prevede că asigurătorul este obligat să ofere asigurătorilor și potențialilor asigurați informații referitor la produse, la condițiile generale și speciale ale contractelor de asigurare, la beneficiile ce rezultă din contractele de asigurare, la tarifele și primele pe care urmează să le plătească asigurătorul, în Anexa nr. 3 „Contract de asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule (asigurare obligatorie de răspundere civilă auto internă)”, Polița de asigurare RCA și Anexa nr. 4 „Contract de asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule (asigurare obligatorie de răspundere civilă auto externă CARTE VERDE)”, se va indica cuantumul comisionului intermediarului (broker/agent de asigurare) în procente și respectiv în lei.

În același context, s-a completat și Anexa nr. 3 „Contractul de asigurare obligatorie de răspundere civilă autovehicule (asigurare de răspundere civilă auto internă)” prin indicarea clasei Bonus-Malus pentru asigurat și utilizator, reieșind din faptul că această modificare simplifică modul de calculare a primei pentru asigurători și permite asigurătorului

să cunoască ce clasă bonus sau minus a acumulat la momentul încheierii contractului.

În prezent, Autoritatea de Supraveghere, în comun cu compania IT care acordă mentenanță și suport tehnic a sistemului Sistemul informațional automatizat de stat RCA Data, operează modificările de rigoare în SIA RCA Data.

COMUNICAT INFORMATIV CU PRIVIRE LA AMENDAREA HOTĂRĂRII CNPF nr. 26/10 din 13.06.2013

Prin prezenta, Comisia Națională a Pieței Financiare comunică că Anexa nr. 2 din Hotărârea CNPF nr. 26/10 din 13 iunie 2013 „Cota factorului de încărcare în prima de asigurare de bază aferentă asigurării obligatorii de răspundere civilă auto internă și externă” a fost modificată și completată prin Hotărârea CNPF nr. 28/14 din 25.06.2018 publicată în Monitorul Oficial nr. 246-254 (6641-6649) din 06.07.2018.

În acest sens, prin amendamentele introduse, regulatorul sensibilizează atenția că au fost limitate comisioanele și alte plăți intermediarilor și personalului propriu pentru încheierea contractelor de asigurare – de la 0% până la 20% (pentru RCA) și – de la 0% până la 15% (pentru Cartea Verde), astfel fiind stabilite cota minimă și cota maximă a cheltuielilor asigurătorului în structura primei de asigurare în sensul art. 11 alin. (1) din Legea 414/2006.

În context, alte cheltuieli ale asigurătorului au fost delimitate – de la 0% până la 20% (pentru RCA) și – de la 0% până la 7% (pentru Cartea Verde).

Totodată, Hotărârea prevede obligația asigurătorilor de a respecta limitele cotelor factorilor de încărcare stabiliți și interzicerea intermediarilor în asigurări și/sau reasigurări încasarea comisioanelor stabilite de comun cu asigurătorii, ce depășesc cuantumul stabilite prin act normativ, precum și asigurătorilor de a acorda intermediarilor în asigurări și/sau reasigurări oricare alte remunerații din contul cheltuielilor proprii.

Modificările aferente intră în vigoare din 01.10.2018, astfel ca participanții profesioniști ai pieței, până la data indicată, să-și conformeze activitatea (contractele încheiate) noilor cerințe legale.

Parlamentul a ratificat contractul cu BEI privind acordarea creditului de 80 mil. euro pentru realizarea proiectului de interconectare a rețelelor electrice între Moldova și România

Documentul a fost semnat la Chișinău la 20 decembrie 2017. Contractul prevede oferirea unui împrumut de la Banca Europeană de Investiții (BEI) de 80 de milioane de euro, pentru lucrările de construcție și dezvoltare a infrastructurii necesare pentru interconectarea permanentă a rețelelor de transport de energie electrică din România și Republica Moldova.

Suma creditului va fi transferată în 20 de rate, fiecare tranșă nu trebuie să fie în valoare mai mică de 1 000 000 euro. Comisioanele și dobânzile vor fi calculate pentru fiecare tranșă în parte în baza ratei de depozit. Termenul împrumutului este de 25 ani. Pentru implementarea completă a proiectului de interconectare asincronă a sistemului electroenergetic al Republicii Moldova cu cel din România, cu abordare etapizată, vor fi utilizate 270 mln de euro, inclusiv, împrumuturi de 80 mln euro oferite de BEI, 80 mln euro – BERD, 70 mln euro – Banca Mondială și 40 mln de euro oferite ca grant din partea UE.

Scopul final constă în construcția, echiparea și punerea în funcțiune a interconectării electrice dintre Republica Moldova și România, inclusiv o stație BTB în Vulcănești, o linie de transport de 400 kV între Vulcănești și Chișinău, extinderea stației de transformare din Chișinău și extinderea stației Vulcănești de 400 kV.

Potrivit autorităților, investiția va fi recuperată din contul tarifului reglementat de transport al energiei electrice. Inițiativa a fost înaintată de către Ministerul Economiei și Infrastructurii și este în strictă conformitate cu măsurile stipulate în Strategia Energetică 2030 și cu angajamentele asumate

de Republica Moldova în cadrul Comunității Energetice. „Realizarea proiectului va oferi un nivel de securitate sporit și prețuri mai bune pe piața autohtonă de energie electrică, accesul permanent la piața regională de energie electrică, iar în consecință un preț final al energiei mai puțin împovărat pentru consumatori.

De asemenea, proiectul va oferi posibilitatea de a alege fără constrângeri sursa de achiziționare a energiei, fie din Est sau din Vest. Această alegere se va ghida doar conform prețului și va fi independentă de evoluția pieței din Ucraina. Totodată, interconectarea asincronă va permite Republicii Moldova arbitrajul comercial dintre sursele de energie electrică”, a menționat ministrul Economiei și Infrastructurii, Chiril Gaburici.

InfoMarket

Parlamentul a ratificat Acordul de Finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare privind „Programul de guvernanta economică pentru Republica Moldova (DPO-3)”

Documentul a fost semnat la Chișinău la 11 iulie 2018. Acordul prevede oferirea unui suport bugetar Republicii Moldova, împrumut în sumă de 24,9 milioane euro (echivalentul a 30 milioane dolari SUA) de la Banca Mondială.

Consiliul de Directori ai Băncii Mondiale a aprobat la 5 iulie 2018 acordarea unei finanțări Republicii Moldova, în cadrul Programului de guvernanta economică pentru Republica Moldova. Condițiile financiare prevăd o rată a dobânzii fixe de 1,42% anual, perioada de grație de cinci ani, perioada de rambursare de 25 ani, maturitatea

împrumutului – 30 ani și data limită de debursare – 31 iulie 2019.

Programul de guvernanta economică este componentă cheie a Parteneriatului Strategic pentru anii 2018-2021. Obiectivul principal al Programului este de a asista Republica Moldova în reducerea riscurilor fiscale și de a promova un mediu loial în economie pentru dezvoltarea sectorului privat. Aprobarea finanțării recunoaște reformele recente, implementate în Moldova pentru îmbunătățirea sistemului de pensii, creșterea funcționalității Autorității Naționale de Integritate, consolidarea guvernantei

în sectorul bancar și ameliorarea mediului de afaceri.

Inițiativa de inițiere a negocierilor asupra Acordului a parvenit din partea Băncii Mondiale, în scopul facilitării procedurilor de implementare a Parteneriatului Strategic în Moldova pentru anii 2018-2021. Moldova a aderat la Banca Mondială în 1992. Din acel moment, Moldovei i-au fost alocate peste 1 miliard de dolari pentru implementarea a 60 de proiecte. În prezent, portofoliul BM din Moldova include 10 proiecte active, suma totală a datoriei pe acestea fiind de 357,9 milioane dolari.

InfoMarket

Telefonul de încredere

Telefonul de încredere a fost creat în scopul conlucrării mai eficiente cu societatea civilă în direcția prevenirii cauzelor de abuz în serviciu comise anterior sau în prezent de către angajații Comisiei Naționale a Pieței Financiare, precum și de către participanții profesioniști la piața valorilor mobiliare, la piața asigurărilor și sectorul plasamente colective și microfinanțare. Examinarea mesajelor și luarea măsurilor, în conformitate cu Legislația Republicii Moldova, sunt garantate.

Telefonul de încredere: (+373 22) 859-405. E-mail: info@cnpf.md

BC „Moldindconbank” S.A.

AVIZ PRIVIND EXPUNEREA ÎN CONTINUARE SPRE VÂNZARE A PACHETULUI DE ACȚIUNI NOU-EMISE DE CĂTRE BC „MOLDINDCONBANK” S.A.

În conformitate cu prevederile art. 52 alin. (3) și art. 52¹ din Legea nr. 202 din 06.10.2017 privind activitatea băncilor și în temeiul Hotărârii Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 278 din 20.10.2016, Hotărârii Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 7/1 din 29.01.2018 „Cu privire la înregistrări în Registrul de stat al valorilor mobiliare” și Hotărârilor Comitetului de conducere al BC „Moldindconbank” S.A. din 19.01.2018 (procesul-verbal nr. 08), din 13.04.2018 (procesul-verbal nr. 43) și din 16.07.2018 (procesul-verbal nr. 86) și totodată, în temeiul Hotărârii Comitetului executiv al Băncii Naționale a Moldovei nr. 163 din 11.07.2018 „Cu privire la prelungirea termenului de vânzare a acțiunilor nou-emise de către Banca Comercială „Moldindconbank” S.A.”, BC „Moldindconbank” S.A. anunță despre expunerea în continuare spre vânzare, începând cu data de 17.07.2018, pe un termen de trei luni, a 3 173 751 de acțiuni ordinare nominative de clasa I, emise de BC „Moldindconbank” S.A.

CONDIȚIILE VÂNZĂRII ACȚIUNILOR MENȚIONATE SUNT URMĂTOARELE:

1. Acțiunile se expun spre vânzare ca pachet unic, în număr de 3 173 751 de acțiuni, prin intermediul licitației cu strigare organizate pe piața reglementată a Bursei de Valori a Moldovei.
2. Licitajia cu strigare va avea loc începând cu data de 04.10.2018 și până la data de 17.10.2018.
3. Prețul inițial de expunere spre vânzare al acțiunilor menționate constituie 239,50 MDL per acțiune.
4. Acțiunile expuse spre vânzare pot fi achiziționate de un singur cumpărător sau un grup de persoane ce acționează concertat care au obținut aprobarea prealabilă a Băncii Naționale a Moldovei până la achiziționarea respectivă, în condițiile stabilite la art. 47-49 din Legea nr. 202 din 06.10.2017 privind activitatea băncilor.

Informația prevăzută la art. 52¹ alin. (7) din Legea nr. 202 din 06.10.2017 privind activitatea băncilor este dezvăluită pe pagina web a Băncii www.micb.md/img/n-info-doc/Offering_Memorandum.pdf.

Comitetul de conducere al băncii

Moldova va putea acoperi toate cheltuielile planificate pentru acest an fără asistență macrofinanciară din partea UE, datorită creșterii veniturilor sale și a creditelor acordate de FMI și Banca Mondială

Acest lucru a fost declarat de ministrul Finanțelor, Octavian Armașu, răspunzând la întrebările deputaților în contextul înaintării spre ratificare a acordului cu Banca Mondială pentru susținerea deficitului bugetar în valoare de 30 milioane USD în cadrul Programului DPO-3. El a menționat că nu va fi o destabilizare a situației financiare, iar deficitul bugetar va fi finanțat prin noi împrumuturi aprobate de FMI și Banca Mondială pentru Moldova.

Octavian Armașu a remarcat că fondurile noului împrumut BM vor fi utilizate pentru finanțarea diferitelor cheltuieli, interne și externe. Pentru acoperirea deficitului bugetar vor fi utilizate atât împrumuturi externe, cât și fonduri interne. Ministrul Finanțelor a reamintit buna dinamică a creșterii veniturilor bugetare, menționând că autoritățile nu vor avea probleme cu măsurile planificate de majorare a salariilor și pensiilor, valorificarea acestora, recalcularea și implementarea diferitelor proiecte importante.

El a subliniat, de asemenea, că, potrivit experților FMI, Moldova are o situație financiară destul de confortabilă pe termen mediu. Se înregistrează o bună creștere a exporturilor, care aduce noi venituri în trezorerie și conduce, de asemenea, la deducerea unor sume mult mai mari sub formă de profit de la întreprinderi cu capital de stat.

InfoMarket

CAPITAL Market

Publicație bilingvă a CNPF

INDICE DE ABONAMENT:
Moldpres: 67770. Poșta Moldovei: PM21700
EDITOR: CAPITAL MARKET Î.S.
Nr. de înregistrare:
1003600114204, 27 octombrie 2003
FONDATOR: COMISIA NAȚIONALĂ A PIEȚEI FINANCIARE
CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:
Președinte: Nina DOSCA,
Elena VASILACHE, Mihai DORUC,
Ramona NICULCEA, Oxana PUI.
REDACTOR-ȘEF:
Ghenadie TUDOREANU
Tel.: /373 22/ 229-445
REDACTOR:
Liliana ALCAZĂ
SPECIALIST RELAȚII PUBLICE:
Boris ERUȘEVȘCHI

Recepționarea anunțurilor și rapoartelor anuale: ziarulcm@gmail.com
TEL.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58
FAX: /373 22/ 22-05-03
ADRESA REDACȚIEI:
Str. Vasile Alecsandri, 115
(Colț cu bd. Ștefan cel Mare)

Cod IBAN: MD69VI00002224911050MDL
BC "Victoriabank", SA, fil. 11, Chișinău,
BIC VICTMD2X883

În ziar au fost utilizate știrile agenției «Moldpres» și «InfoMarket». Articolele marcate cu semnul ■ reprezintă publicitate. Orice articol publicat în "Capital Market" reflectă punctul de vedere al semnatarului, care nu neapărat coincide cu cel al redacției. Republicarea textelor și imaginilor se permite doar cu acordul scris al publicației.

Tipar: Tipografia "Edit Tipar Grup" SRL

IMM-urile, motorul economiei moldovenești

Există în Republica Moldova numeroase companii profitabile și de încredere, care contribuie la bunul mers al lucrurilor. Fără a ține prima pagină a ziarelor, oamenii care dețin aceste companii, antreprenori, manageri, angajați, merită tot respectul și recunoștința.

Cele mai multe sunt întreprinderile mici și mijlocii (IMM), cu un număr de câțiva zeci de angajați și o cifră de afaceri de milioane.

Date ale Biroului Național de Statistică, făcute publice în săptămâna trecută, arată că în anul 2017 numărul IMM-urilor s-a ridicat la 53,6 mii întreprinderi și a reprezentat 98,6 la sută din numărul total de întreprinderi. Numărul salariaților care au activat în întreprinderile mici și mijlocii în perioada de referință a constituit 323,3 mii de persoane, deținând 61,2 la sută din numărul total de salariați ai întreprinderilor. Așadar, șase din zece salariați erau angajați într-o întreprindere mică sau mijlocie, acestea fiind astfel și principalul furnizor de locuri de muncă.

Veniturile din vânzări ale întreprinderilor mici și mijlocii în această perioadă au însumat 137 miliarde 506,1 milioane de lei sau 41,5 la sută din venituri din vânzări în total pe economie. Astfel, IMM-urile și-au păstrat poziția din anul precedent.

„Statisticile oficiale demonstrează încă o dată faptul că IMM-urile reprezintă motorul economiei moldovenești. Aproape 99 la sută dintre companii sunt reprezentate de acest segment de întreprinderi. Promovarea lor este modul de a le recunoaște meritele și de a le oferi susținere într-o dezvoltare durabilă”, apreciază mai mulți experți.

În aprilie 2018, când Guvernul a aprobat planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei de dezvoltare a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2018–2020, ministrul Economiei și Infrastructurii, Chiril Gaburici, menționa că un obiectiv asumat al Guvernului este creșterea competitivității acestor întreprinderi. Proiectul prevede că statul va învăța agenții economice cum să-și găsească parteneri externi de afaceri și va spori numărul de antreprenori informați despre cadrul legal care reglementează activitatea IMM-urilor.

„Guvernul le ajută în obținerea accesului la finanțare și creează condiții pentru ca să funcționeze mai bine”, a mai spus ministrul.

O dovadă este că în acest an, IMM-urile vor avea acces la 197 de garanții financiare, inclusiv la finanțări de la Banca Mondială și alte instituții financiare internaționale. În cadrul unei întrevederi la minister, la mijlocul lunii iunie 2018, experții Băncii Mondiale au menționat necesitatea consolidării capacității instituționale a Organizației pentru Dezvoltare Întreprinderilor Mici și Mijloc (ODIMM) și Organizației de Atragere a Investițiilor și Promovare a Exportului din Moldova (MIEPO), pentru a dezvolta și facilita creșterea întreprinderilor mici și mijlocii. De asemenea, experții au discutat modalitățile de acordare a granturilor

de co-finanțare a agenților economici privați din sectorul IMM, în special pentru implementarea proiectelor de îmbunătățire a afacerilor axate pe sporirea competitivității la export.

CE DENOTĂ STATISTICILE OFICIALE?

Veniturile din vânzări a IMM pe o întreprindere au crescut în anul 2017 până la 2 milioane 566,7 mii lei sau cu 146,3 mii lei mai mult față de anul 2016. Veniturile din vânzări ale IMM în medie pe un salariat la fel au crescut comparativ cu anul precedent cu 26,8 mii lei și au constituit 425,4 mii lei în medie pe un salariat. Numărul de salariați în medie pe o întreprindere în anul 2017 a constituit șase persoane.

Cele mai multe întreprinderi mici și mijlocii, respectiv 20,6 mii, și-au desfășurat activitatea în domeniul comerțului, ceea ce reprezintă 38,4 la sută din totalul întreprinderilor mici și mijlocii. În industria prelucrătoare au activat 4,5 mii de IMM-uri sau 8,4 la sută din total.

CRESC VENITURILE, CRESC ȘI PROFITURILE

În anul 2017, conform Biroului Național de Statistică, micro-întreprinderile au înregistrat cea mai mare creștere a profitului – de 2,2 ori, iar suma acestora a sporit până la 3,4 miliarde de lei. Întreprinderile mici și mijlocii au raportat un profit de 10 miliarde 568,9 milioane de lei sau cu 4 miliarde 690,3 milioane de lei mai mult față de anul 2016.

Cel mai mare profit în anul precedent a fost înregistrat de întreprinderile din sfera comerțului cu ridicata și cu amănuntul, respectiv 3,25 miliarde de lei (de două ori mai mult decât în 2016). Întreprinderile agricole au obținut profit în sumă de 1,9 miliarde de lei, în creștere de 1,9 ori, cele din domeniul construcțiilor – 985,5 mil. lei, de 1,8 ori mai mult decât în anul precedent. Companiile care activează în domeniul tranzacțiilor imobiliare au avut un profit de 962,2 milioane de lei sau cu 42,7 la sută peste nivelul din anul 2016.

Asistența financiară, în special pentru tineri și femei, incubatoarele de afaceri, consultanța, sunt doar unele dintre acțiunile întreprinse de ODIMM care dau vigoare și competitivitate IMM-urilor.

CE PREVEDE STRATEGIA DE DEZVOLTARE A IMM-URILOR?

Strategia se concentrează pe implementarea următoarelor direcții prioritare:

- ajustarea cadrului de reglementare la necesitățile dezvoltării IMM-urilor;
- îmbunătățirea accesului acestora la finanțare;
- dezvoltarea capitalului uman prin promovarea competențelor și culturii antreprenoriale; sporirea competitivității IMM-urilor și încurajarea spiritului inovator, precum și facilitarea dezvoltării IMM-urilor în regiuni;
- dezvoltarea parteneriatelor în afaceri;
- sporirea antreprenoriatului feminin
- dezvoltarea economiei verzi pentru IMM-uri. Strategia urmează să încorporeze trei planuri de acțiuni, aprobate în ordin cronologic, menite să stabilească activitățile, responsabilitățile, termenele și resursele necesare pentru realizarea acestora.

Pentru realizarea acestor obiective, autoritățile propun peste 80 de acțiuni, printre care realizarea studiilor și analizelor sectoriale prin intermediul sondajelor, elaborarea și promovarea proiectului de lege cu privire la întreprinderile de familie, adoptarea a 85 la sută din standardele europene publicate de organismele de standardizare europene CEN/CENELEC.

Documentul mai prevede elaborarea conceptului și inițierea discuțiilor privind crearea în Republica Moldova a Fondului de Garantare a Creditelor Agricole, crearea unui Catalog de succes cu recomandări și bune practici în procesul de lansare a startup-urilor inovatoare, optimizarea și implementarea Programului de stimulare a participării agenților economici la târguri și expoziții și alte acțiuni.

De asemenea, în planul de acțiuni este prevăzută și acordarea garanțiilor financiare IMM-lor din țară, ce prevede 194,8 milioane de lei pentru anul 2018. Va continua și implementarea Programului de atragere a remitențelor în economie „PARE 1+1”.

Întreprinderi mici sunt considerate cele care au până la 49 de salariați, realizează o cifră anuală de afaceri de până la 25 de milioane de lei sau dețin active totale de până la 25 de milioane de lei și nu sunt întreprinderi micro; întreprinderi mijlocii sunt întreprinderi care au până la 249 de salariați, realizează o cifră anuală de afaceri de până la 50 de milioane de lei sau dețin active totale de până la 50 de milioane de lei, și nu sunt întreprinderi micro sau mici.

Vlad BERCU

FMI va continua să susțină Moldova în realizarea reformelor direcționate spre creșterea economică și atragerea investițiilor în țară

Declarația a fost făcută de noul șef al Misiunii de experți ai Fondului Monetar Internațional (FMI) în Republica Moldova, Ruben Atoyan, în cadrul unei întrevederi cu ministrul Economiei și Infrastructurii, Chiril Gaburici. Șeful Misiunii de experți ai FMI a remarcat progresele înregistrate de Republica Moldova în sectorul financiar-bancar, îmbunătățirea situației financiare a băncilor comerciale, precum și politicile economice promovate de Guvern.

Oficialul a reiterat disponibilitatea FMI de a susține, în continuare, implementarea agendei de reforme, care vor impulsiona creșterea economică și vor duce la îmbunătățirea situației în domeniul investițiilor. „Apreciem sprijinul experților FMI la consolidarea și dezvoltarea sectorului financiar-bancar. Țara noastră va continua să acorde o atenție prioritară programului cu FMI și se va concentra pe implementarea reformelor. Depunem tot efortul pentru a menține trendul pozitiv al creșterii economice din 2017 – cu 4,5%, majorarea volumului de investiții în economia țării, crearea noilor locuri de muncă, lansarea programelor sociale care au menirea de a îmbunătăți nivelul de trai al cetățenilor”, a menționat ministrul Economiei și Infrastructurii.

În cadrul întrevederii, ministrul Chiril Gaburici a prezentat prioritățile și direcțiile de activitate ale Ministerului Economiei și Infrastructurii, printre care atragerea investițiilor, dezvoltarea sectorului IT, infrastructura drumurilor, reformele regulatorii. Oficialii au discutat și despre securitatea energetică a Republicii Moldova, menționând în acest sens necesitatea de a diversifica sursele de energie electrică, dar și de a promova producerea de energie electrică din surse regenerabile.

Moldova rămâne sub monitorizarea Consiliului biroului Carte Verde, iar acest regim va fi păstrat până în 2020

Informația privind măsurile luate pentru menținerea calității de membru a Republicii Moldova în sistemul internațional „Carte verde” a fost prezentată în cadrul unei ședințe a Comisiei parlamentare pentru economie, buget și finanțe. Potrivit membrului Consiliului de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare, Viorel Miron, împreună cu Biroul Național de Asigurare a Autovehiculelor (BNA), autoritatea de reglementare a implementat un set de măsuri pentru asigurarea funcționalității operaționale pentru acest segment de piață, precum și pentru îndeplinirea tuturor cerințelor necesare pentru furnizarea unei garanții financiare.

„Creșterea disciplinei financiare ne-a permis practic să eliminăm datoria pentru pagubele cauzate partenerilor străini pe polița Carte Verde. De asemenea, eforturile noastre au condus la faptul că nu au fost inițiate proceduri noi de garantare call (aplicate de biroul național sau de compania care a emis polița, pentru întârzieri la achitarea datoriilor sau nerespectarea obligațiilor de plată), iar CNPF continuă să monitorizeze cu strictețe acest lucru.

Datele statistice indică o tendință pozitivă în dezvoltarea ramurii. Cei mai importanți indici care trebuie să fie confirmați de emitenții naționali se referă la asigurarea stabilității și previzibilității pe această piață – aceștia sunt indicatorii prestabiliti în prealabil de Consiliul Biroului Carte Verde.

Ultima decizie a Consiliului Biroului, adoptată în 2017 la Helsinki, prevede că până în 2020 Moldova va rămâne sub monitorizare, după ce va fi adoptată o decizie definitivă – rămâne Moldova în sistem sau este exclusă”, a spus Viorel Miron.

El a subliniat că unele incertitudini dintre unele societăți de asigurări provoacă îngrijorare, ceea ce poate afecta stabilitatea întregii piețe de asigurări Carte Verde, precum și deficiențe în ceea ce privește solvabilitatea financiară, lipsa transparenței acționarilor și informarea cu privire la beneficiarii finali ai anumitor emitenți ai polițelor Carte Verde.

În cadrul ședinței, șeful BNA, Alina Osoianu a subliniat că la ultima întâlnire din iunie cu reprezentanții Consiliului Biroului „Carte Verde” la Adunarea Generală a organizației, a primit recomandări privind crearea condițiilor pentru stabilizarea pieței și luarea tuturor măsurilor necesare pentru asigurarea stabilității financiare a participanților la sistemul de asigurări.

Osoianu a menționat că Moldova îndeplinește deja toate criteriile financiare internaționale: constituirea unui fond de garantare de 4,25 milioane EUR și plasarea lui în conturile uneia din băncile din Bruxelles și introducerea unui program de reasigurare bancară (250 000 EUR). „Ceea ce este foarte important este că asiguratorii noștri nu au datorii pentru despăgubiri. Și treptat, încrederea este restabilită”, a observat ea.

Interconectarea telefonică cu Transnistria, calitatea serviciilor de comunicații electronice și accesibilitatea tarifelor de roaming pentru cetățeni sunt prioritare pentru MEI și ANRCETI

Potrivit Ministerului Economiei și Infrastructurii, declarația a fost făcută de ministrul Economiei și Infrastructurii, Chiril Gaburici, în timp ce l-a prezentat angajaților Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologie Informației (ANRCETI) pe noul director al instituției, Octavian Rău.

„Insist pe o colaborare constructivă dintre Ministerul Economiei și Infrastructurii și ANRCETI, deoarece sectorul IT devine tot mai atractiv pentru investitori și este în ascensiune cu 9% față de anul trecut, iar ca pondere în PIB, acest sector atinge 6,6% și este în continuă creștere. Împreună trebuie să ne concentrăm pe trei directive, care vizează interconectarea telefonică cu Transnistria, calitatea serviciilor de comunicații electronice pe piața Republicii Moldova și accesibilitatea tarifelor de roaming pentru cetățeni”, a punctat Chiril Gaburici.

InfoMarket

Evoluția ponderii întreprinderilor mici și mijlocii în totalul întreprinderilor în anii 2016–2017

	Nr. de întreprinderi, mii			Nr. de salariați, mii persoane			Venituri din vânzări, mil. lei		
	Total	IMM	Pondere IMM în total, %	Total	IMM	Pondere IMM în total, %	Total	IMM	Pondere IMM în total, %
2016	52,3	51,6	98,7	512,5	313,5	61,2	300 733,4	124 954,4	41,5
2017	54,3	53,6	98,6	528,6	323,3	61,2	330 963,9	137 506,1	41,5

Sursa: statistica.md

Victoriabank, mai optimistă decât FMI și Banca Mondială: Economia Moldovei va crește cu 4,2% în 2018

În analiza economică trimestrială Victoriabank estimează o creștere economică de 4,2% pentru economia Republicii Moldova, iar în 2019 – de 3,4%. Instituția financiară este mai optimistă decât prognozele evoluției economiei moldovenești făcute de Banca Mondială și FMI, care vizează o creștere de 3,8%.

Potrivit previziunilor făcute de Victoriabank, investițiile vor continua, însă cu dinamici mai lente față de 2017, formarea brută de capital fix urmând să înregistreze ritmuri medii anuale de 3,9% în 2018, respectiv 2,1% în 2019, pe fondul maturității ciclului economic global. Considerăm că potențialul de export (susținut și de investițiile străine directe), coroborat cu implementarea de reforme în contextul acordului cu instituțiile financiare internaționale și nivelul accesibil al costurilor de finanțare sunt factori care susțin această perspectivă.

De asemenea, pentru consumul privat previzionăm o decelerare pe termen mediu, spre 3,9% an/an în 2018, respectiv 3,2% an/an în 2019. Pe de altă parte, ne așteptăm la ameliorarea contribuției cererii externe nete, în contextul perspectivelor de decelerare mai pronunțată pentru importuri, pe fondul întăririi politicii economice.

În acest scenariu exporturile ar putea crește cu 11,3% an/an în 2018, respectiv cu 6,7% în 2019. Pentru importuri previzionăm dinamici medii anuale de 6,8% în 2018, respectiv 3,9% în 2019.

Nu în ultimul rând, în sfera pieței forței de muncă ne așteptăm la un proces de consolidare în trimestrele următoare: rata medie anuală a șomajului s-ar putea situa la 4,1% în 2018 și 2019 (în apropiere de minimele istorice).

RATA DE POLITICĂ MONETARĂ, MAI MARE CU UN PUNCT PROCENTUL ÎN 2019

În ceea ce privește inflația, Victoriabank previzionează un nivel mediu anual de 5% în 2018, în decelerare de la 6,6% în 2017 și, totodată, cel mai redus din 2013. Pe de altă parte, ne așteptăm la accelerarea inflației spre 5,2% (medie anuală) în 2019, pe fondul dispărării impactului măsurilor de reducere a tarifelor la utilități. În acest context considerăm că BNM va menține rata de dobândă de politică monetară la 6,50% în 2018, cu perspectiva majorării graduale în 2019 (spre 7,50%), pe fondul inflexiunii inflației.

Pentru cursul USD/MDL previzionăm un nivel mediu anual de 17,50 lei în 2018 (cel mai redus din 2014). Cu toate acestea, ne așteptăm la o schim-

bare de tendință pe termen scurt și la o valoare medie de 18,38 lei în 2019, în contextul volatilității din piețele financiare globale (dat fiind ciclul monetar din SUA) și provocărilor din sfera politicii economice pe plan intern.

În încheiere, menționăm factorii de risc pentru acest scenariu central, a căror intensificare ar putea determina deviații importante de la prognoze: climatul macrofinanciar global, european și regional, cu impact asupra direcției fluxurilor de capital adresate economiilor emergente; deciziile de politică economică în context electoral, dinamica reformelor structurale, provocările din sfera echilibrului macroeconomice și tensiunile publice din Republica Moldova, se menționează în analiza făcută de Victoriabank.

CONSUMUL POPULAȚIEI – 85% DIN PIB

Estimările Biroului Național de Statistică (BNS) indică creșterea economiei pentru al doilea an la rând în 2017, cu o dinamică în accelerare la 4,5% (cea mai bună evoluție din 2014). Performanța a fost determinată de contribuția cererii interne, susținută de relaxarea mix-ului de politici economice și de ameliorarea percepției de risc, pe fondul implementării de reforme structurale, în contextul acordurilor încheiate cu instituțiile financiare internaționale.

Astfel, consumul populației (principala componentă a PIB cu o pondere de 85,8%) a accelerat la 4,9% (cel mai bun ritm din 2013), evoluție susținută și de majorarea remiterilor lucrătorilor din străinătate cu 11,2% an/an la 1,2 miliarde de dolari.

De asemenea, se evidențiază redinamizarea investițiilor productive (cu o pondere de aproximativ 22% din PIB) (după doi ani de ajustare), pe fondul implementării de reforme, declinului costurilor de finanțare și majorării stocului de investiții străine directe cu 21,9% an/an la 3,7 miliarde de dolari (nivel record).

Consumul public (pondere de 19% din PIB) a consemnat un avans de 0,2% an/an în 2017, după ajustarea pe parcursul a patru ani consecutiv.

Nu în ultimul rând, stocurile companiilor au contribuit cu 1,7 puncte procentuale la ritmul de creștere economică din 2017. Pe de altă parte, cererea externă netă a avut o contribuție nefavorabilă la dinamica economiei în 2017 (-2,7 puncte procentuale), pe fondul accelerării importurilor (11,4% an/an, cel mai alert ritm din 2011). Exporturile s-au majorat cu 12,7% an/an, cea mai bună dinamică din 2011. Din perspectiva ofertei agregate se evidențiază majorarea valorii adăugate brute în sectorul primar (cu o pondere de 12,2% din PIB) cu 7,9% an/an în 2017. Totodată, componenta ciclică (comerț, întreție-

nere și reparare auto-moto, transport, depozitare, HORECA) (cu o pondere de 20,5% din PIB) a consemnat un avans de 6,6% an/an, evoluție susținută de majorarea venitului real disponibil al populației.

De asemenea, construcțiile (sector intensiv în capital și forță de muncă, cu o pondere de 3,3% din PIB) s-au majorat cu 4,3% an/an, în contextul redinamizării investițiilor productive. Industria (cu o pondere de 14,6% din PIB) a urcat cu 3% an/an în 2017, pe fondul accelerării exporturilor și consumului privat. Nu în ultimul rând, IT&C (cu o pondere de 5,7% din PIB) a consemnat un avans de 3% an/an în 2017.

În 2017 PIB-ul nominal s-a situat la 150,4 miliarde lei (8,1 miliarde de dolari) – nivel record. Gradul de deschidere a fost de 113,2%. Conform datelor BNS, în primul trimestru din 2018 PIB-ul Republicii Moldova a crescut cu 3,7% an/an (cel mai redus ritm de evoluție din trimestrul II 2017). Cererea internă a avut o contribuție de 6 puncte procentuale la această dinamică. Investițiile productive și consumul privat au crescut cu ritmuri an/an de 4,2%, respectiv 4,3%. Totodată, stocurile au contribuit cu 1,5 puncte procentuale la ritmul anual al PIB. Pe de altă parte, consumul public s-a ajustat cu 1,5% an/an în T1 2018. De asemenea, cererea externă netă a avut o contribuție nefavorabilă la dinamica anuală a economiei din primele trei luni ale anului curent (-2,3 puncte procentuale): exporturile au urcat cu 13,6% an/an, iar importurile s-au majorat cu 11,6% an/an.

FORȚA DE MUNCĂ ACTIVĂ, ÎN DERIVĂ

Populația activă s-a redus cu 2,4% an/an la 1,17 milioane în primul trimestru din 2018, rata de activitate înregistrând nivelul minim din ultimii patru ani (39,3%).

Pe de o parte, populația ocupată s-a situat la 1,12 milioane, nivel similar cu cel din T1 2017. Pe de altă parte, numărul de șomeri s-a diminuat cu 36,3% an/an, la 48,3 mii în T1 2018. Rata șomajului a înregistrat un nivel de 4,1% în primul trimestru din 2018 (în scădere de la 6,3% în T1 2017), cu următoarea distribuție: 4,7% la bărbați și 3,5% la femei.

Dinamica pieței forței de muncă a fost influențată în perioada recentă de factori precum: redinamizarea investițiilor productive, accelerarea dinamicii salariului mediu net real și migrația populației.

Ministerul Economiei și Infrastructurii prognozează o creștere a PIB-ului Republicii Moldova în anul 2018 de 3,8%, la fel ca și pentru anul 2019. FMI prognozează o creștere de 3,8% pentru anul 2018 și 3,8% pentru 2019, iar BERD – de 3,5%, respectiv, 4%.

Victor URSU

Activitatea Comitetului Național pentru Stabilitate Financiară (CNSF) va fi reglementată de o lege separată

Ministerul Finanțelor a publicat un proiect de lege corespunzător pentru consultări publice, care va înlocui actuala hotărâre de Guvern privind înființarea CNSF. Conform proiectului, CNSF este o structură interinstituțională (fără formarea unei entități juridice separate), responsabilă pentru coordonarea, implementarea politicilor prudențiale, prevenirea, reducerea sau eliminarea riscurilor care afectează stabilitatea financiară, precum și gestionarea crizelor financiare sistemice.

Se prevede că din CNSF vor face parte: guvernatorul Băncii Naționale, ministrul Finanțelor, ministrul Economiei și Infrastructurii, președintele Comisiei Naționale a Pieței Financiare și reprezentantul Fondului de garantare a depozitelor, atunci când se planifică examinarea aspectelor legate de pregătirea și gestionarea crizelor.

Proiectul de lege detaliază drepturile și competențele CNSF, regulile de aplicare a recomandărilor CNSF, principiile de asigurare a confidențialității, responsabilitatea CNSF. Există, de asemenea, cerințe pentru publicarea deciziilor comisiei – acestea vor fi postate pe site-ul Băncii Naționale în termen de 2 săptămâni după ședință. Reorganizarea CNSF este prevăzută în Planul Național de Acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Moldova-UE pentru perioada 2017–2019. Consultarea proiectului se desfășoară până pe 25 iulie.

În Moldova trebuie să fie formate prețuri de piață pentru resursele energetice, iar odată cu creșterea tarifelor să se plătească subvenții din buget pentru segmentele vulnerabile ale populației sau sectoarelor economiei

Această opinie a fost exprimată de directorul general al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, Tudor Copaci, într-un interviu pentru unul dintre portalurile de știri, menționând că atât experții FMI, cât și cei ai Băncii Mondiale susțin acest punct de vedere, deoarece scăderea artificială a prețurilor poate "șantaja" piața.

Astfel, șeful ANRE a comentat ideile lansate de deputații din Parlament privind reducerea accizelor la produsele petroliere sau acordarea subvențiilor pentru aceste domenii. Tudor Copaci a menționat că ideea de subvenționare este determinată de strategiile Guvernului și ale politicii de stat, deoarece depinde de capacitatea bugetului de stat de a subvenționa producătorii agricoli și alți producători într-o astfel de situație.

În acest sens, Ministerul Finanțelor, Ministerul Economiei și Ministerul Agriculturii ar trebui să se expună, iar ANRE nu trebuie să intervină. "Și în viitor, este necesar să se aplice mecanismul de stabilire a prețurilor marginale pentru benzină și motorină. Experții agenției consideră că acest lucru este corect și dă un rezultat pozitiv. Comparativ cu perioada anterioară, profitabilitatea și marjele de tranzacționare specifice ale operatorilor de pe piață au scăzut cu 50-70%. Dacă vom compara volumul marjei lor înainte și după reglementare, atunci vom constata o scădere la benzină cu 60% și la motorină – cu 70%", a spus directorul general al ANRE.

Potrivit lui, folosind aceste metode, autoritatea de reglementare a redus profitul și rentabilitatea întreprinderilor. La sfârșitul anului 2017, rentabilitatea companiilor pentru benzină a fost de 2,8%, pentru motorină – 0,5%, iar pentru gazul lichefiat – 7,2%. "După cum vedeți, unde nu reglementăm, profitabilitatea este mai mare, pentru că piața Moldovei este mică, are puține companii. Prin urmare, dacă permitem liberalizarea pieței, există riscul unei înțelegeri de cartel și a creșterii prețurilor", a declarat Tudor Copaci.

El a reamintit că în lume există patru tipuri de prețuri: metoda de liberalizare totală, metoda de stabilire a prețurilor limită (în țările în curs de dezvoltare), al treilea tip – statul stabilește prețurile ca în Belarus, al patrulea – o opțiune hibridă, ca în Rusia. Directorul general al ANRE a declarat că, după ce instanța de judecată a suspendat decizia ANRE, pe baza cererii Ministerului Economiei, autoritatea de reglementare a primit o scrisoare din partea companiilor care importă și vând produse petroliere. Acestea și-au exprimat îngrijorarea cu privire la aceste acțiuni, ceea ce a dus la pierderi. Răspunzând la întrebarea, ce se poate face pentru a se asigura că prețurile pentru produsele petroliere din Moldova vor fi adecvate nivelului de trai din țara noastră, el a menționat că în Moldova se comercializează cu prețuri reale și este necesar ca salariile țării să crească. "Cât de mult ne-am dori, ANRE nu poate stabili prețurile maxime la benzină la nivelul de 14 sau 15 lei per litru, deoarece atunci nimeni nu va importa produse petroliere. Aceasta este o afacere, întreprinderile nu vor funcționa în pierdere. Trebuie să reglementem prețurile marginale, pentru a permite întreprinderilor să facă niște bani, să-și controleze profitabilitatea și să dezvolte piața", a spus directorul general al ANRE.

El a remarcat că, în raportul procentual din prețul marginal al benzinei, de exemplu, la 19,15 lei per litru, aproximativ 46,74% sunt cotații Platts, 19,63% – accize, marja comercială specifică a companiilor – 16,97% și TVA – 16,66%. La motorină de la prețul maxim de 17,09 lei per litru, 54% sunt cotațiile Platts, 10,3% – accize, 19,02% – marja de tranzacționare specifică, 16,66% – TVA. "Asta înseamnă că principalele elemente ale costului sunt prețul la bursă și cheltuielile fiscale", a subliniat Tudor Copaci. Răspunzând la întrebarea despre motivul pentru care este necesar să se utilizeze cotațiile Platts, dar nu prețul de vânzare de la rafinărie, el a explicat că rafinăriile au prețuri de vânzare diferite, prin urmare, sunt luate prețurile de la bursă, care reprezintă media pe rafinăriile din regiunea mediteraneană.

Comentând cu privire la posibilitatea de a reveni la prețurile libere, care să se bazeze pe activitatea Consiliului Concurenței, Copaci a spus că, în opinia ANRE, în Moldova este necesar să se continue stabilirea prețurilor plafon. "Dar decizia în acest sens este în mâinile Guvernului și Parlamentului. Dacă se ia o decizie de liberalizare a pieței, o vom onora. Cu toate acestea, toate calculele arată că o scădere a marjelor (cu 50-60%) și a profiturilor mari ale companiilor petroliere a fost decizia corectă. Astăzi marja lor și profitul este mult mai modest", a spus Tudor Copaci.

InfoMarket

Tranzacții cu valori mobiliare ale emitenților din Republica Moldova, pe piața reglementată sau MTF
(Perioada 913 iulie 2018)

Data tranzacției, ora	codul ISIN	Denumirea emitențului	Preț (lei)	Numărul de acțiuni (unități)	Volumul total al tranzacțiilor (lei)	Tipul tranzacției	Emisia	Ponderea VM tranzacționate în total emisie (%)	Valoarea nominală, lei
Piața reglementată									
12.07.18 13:01	MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	1500,00	391	586500,00	Vinzare Cumparare	1037634	0,04	200,00
13.07.18 13:01	MD14AGIB1008	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	1500,00	260	390000,00	Vinzare Cumparare	1037634	0,03	200,00
Total				651	976500,00				
Sistemul multilateral de tranzacționare (MTF)									
11.07.18 13:01	MD14COAR1006	SA "COMBINATUL DE ARTICOLE DIN CARTON"	50,00	148	7400,00	Vinzare Cumparare	295088	0,05	50,00
11.07.18 13:01	MD14COAR1006	SA "COMBINATUL DE ARTICOLE DIN CARTON"	50,00	2	100,00	Vinzare Cumparare	295088	0,00	50,00
11.07.18 13:03	MD14COAR1006	SA "COMBINATUL DE ARTICOLE DIN CARTON"	50,00	5017	250850,00	Vinzare Cumparare	295088	1,70	50,00
Total				5167	258350,00				

Statistica tranzacțiilor înregistrate în afara pieței reglementate sau MTF
pentru perioada 09.07.2018-13.07.2018

Tipul tranzacției: Vînzare-cumpărare							
Nr d/r	Denumirea emitențului	Numarul înregistrării de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzacții (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Ponderea VM în capitalul social (%)
1	SA DRUMUL VIILOR	MD14MUVI1002	1	1	260	260,00	0,63
2	SA MOLDOVAGAZ	MD14MOLG1004	100	1	70	7000,00	0,0005
3	SA CONSTRUCTORUL	MD14CONB1009	30	4	105	525,00	0,016
4	SA AVICOLA-VULCĂNEȘTI	MD14COVU1006	5	4	54020	256054,80	4,83
Total				10	54455	263839,80	

Tipul tranzacției: Moștenire							
Nr d/r	Denumirea emitențului	Numarul înregistrării de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzacții (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Ponderea VM în capitalul social (%)
1	SA ISRT-Fălești	MD14ISRT1005	10	2	996	9960,00	0,47
2	SA CONSAM	MD14OSAM1003	1	1	1440	1440,00	0,02
3	SA ESTATE GROUP	MD14ESRO1004	4	1	188	752,00	0,003
4	SA ICAM	MD14CIMA1009	5	1	149	745,00	0
5	SA FRANZELUȚA	MD14FRAN1004	20	1	254	5080,00	0,0001
6	SA CONSTRUCTORUL	MD14CONB1009	30	1	43	1290,00	0,007
Total				7	3070	19267,00	

Tipul tranzacției: Vînzare-Cumpărare conform prevederilor art. II alin. (3) din Legea nr. 163-XVI din 13.07.2007 pentru modificarea și completarea Legii privind societățile pe acțiuni							
Nr d/r	Denumirea emitențului	Numarul înregistrării de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzacții (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Ponderea VM în capitalul social (%)
1	SA NIVELIRUM	MD14LIRO1007	3	2	7031	140620,00	0,3802
Total				2	7031	140620,00	

Tipul tranzacției: Succesiunea valorilor mobiliare în urma reorganizării sau lichidării persoanei juridice acționar							
Nr d/r	Denumirea emitențului	Numarul înregistrării de stat (ISIN)	Valoarea nominală (lei)	Numarul de tranzacții (unitati)	Volumul total al VM tranzacționate (unitati)	Suma totală a tranzacțiilor (lei)	Ponderea VM în capitalul social (%)
1	SA INLAC	MD14NLA1003	5	2	61000	202975	1,348
2	SA MOLDINDCONBANK	MD14MICB1008	100	1	438	43800	0,009
Total				3	61438	246775,00	

Poziții deschise pe piața reglementată și MTF
la data de 18.07.2018

Cod ISIN	Denumirea emitențului	Cereri pentru cumpărare, un.	Prețul pentru unitate, lei	Oferte pentru vânzare, un.
Piața reglementată				
MD14MOSI100	SA "MOLDASIG"	0,00	87,89	59855,00
MD14MOSI100	SA "MOLDASIG"	0,00	87,89	390245,00
MD14MOSI100	SA "MOLDASIG"	0,00	156,25	29900,00
MD14AING100	C.A. "ALLIANCE INSURANCE GROUP" S.A	0,00	0,54	18764420,00
MD14MOSI100	SA "MOLDASIG"	0,00	443,54	61200,00
MD14AING100	C.A. "ALLIANCE INSURANCE GROUP" S.A	0,00	3,63	232485,00
MD14AGIB100	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1054,71	389760,00
MD14AGIB100	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1064,02	36605,00
MD14OTIS100	Compania Internațională de Asigurări "ASITO" SA	0,00	6,12	3866669,00
MD14MICB100	BC "MOLDINDCONBANK" SA	0,00	239,50	3173751,00
MD14AGIB100	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1500,00	6,00
MD14AGIB100	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	0,00	1600,00	90,00
MD14AGIB100	BC "MOLDOVA-AGROINDBANK" SA	10,00	1400,00	0,00
MD14MBIS100	BC "MOBIASBANCA-Grupa Societate Generale" SA	0,00	150,00	80,00
MD14MICB100	BC "MOLDINDCONBANK" SA	0,00	102,00	1797,00
Sistemul multilateral de tranzacționare (MTF)				
MD14VING100	SA "CEPROSERVING"	0,00	153,16	347637,00
MD14TRAS100	SA "INTREPRINDEREA DE TRANSPORTURI AUTO	0,00	7,50	12345,00
MD14ALET100	SA "ALET"	0,00	0,01	106970,00
MD14CEPU100	SA "CEREALE-PRUT"	0,00	3,50	9000,00
MD14CLIT1009	S.A. "FACLIA STIINTEI"	0,00	1,00	12669,00
MD14MIOA100	SA "MIOARA"	0,00	1,00	91482,00
MD14NELI1003	SA "FABRICA DE CONFECTII "IONEL"	0,00	5,00	2635,00
MD14TERM10	SA "TERMOTRANSAUTO"	0,00	1,00	26634,00
MD14TICO100	SA "TIPAR - COLOR"	0,00	1,00	26988,00
MD14TIRP100	IM "TIREX PETROL" SA	0,00	20,00	50,00

Stimate acționar „AVICOLA-NORD” SA!

Consiliul Societății pe acțiuni „AVICOLA-NORD” cu sediul or. Fălești, str. Mihai Eminescu, 64, informează acționarii societății privind convocarea adunării generale ordinare anuale a acționarilor SA „Avicola – Nord” la data de 18 august 2018, ora 10-00, ora înregistrării participanților la adunarea generală ordinară anuală – de la 09-30 pînă la 10-00. Locul desfășurării adunării generale ordinare anuale – mun. Chișinău, str. Tighina 65, of. 601. Forma ținerii adunării – cu prezența acționarilor.

ORDINEA DE ZI A ADUNĂRII:

1. Cu privire la darea de seamă financiară anuală a societății
2. Cu privire la darea de seamă anuală a consiliului societății
3. Cu privire la darea de seamă anuală a comisiei de cenzori
4. Cu privire la repartizarea profitului anual
5. Cu privire la aprobarea normativelor de repartizare a profitului societății

Lista acționarilor care au dreptul să participe la adunarea generală va fi întocmită la situația din 17 iulie 2018 de către societatea de registru, care ține registrul deținătorilor de valori mobiliare al SA „Avicola – Nord”.

Acționarii se vor putea familiariza cu materialele pentru ordinea de zi a adunării generale cu 10 zile înainte de ținerea adunării, între orele 10-00 – 12-00, la sediul societății. Persoana responsabilă pentru asigurarea accesului acționarilor la materialele pentru ordinea de zi a adunării generale – Sanduleac Marina.

Telefoane de contact: (022)888-555, (0-259)2-66-52

Compania de Asigurări
“Moldova-Astrovaz” SA

anunță acționarii despre convocarea Adunării Generale extraordinare a Acționarilor în conformitate cu Decizia Organului Executiv al Societății din 11 iulie 2018, care se va ține la data de 27 iulie 2018 cu prezența acționarilor. Adunarea se va petrece pe adresa: mun. Chișinău, str. A. Șciusev 42.

ORDINEA DE ZI:

1. Cu privire la modificarea capitalului social al CA „Moldova-Astrovaz” SA;
2. Diverse.

Înregistrarea acționarilor 09.00-09.45.
Începutul Adunării 10.00.

Lista acționarilor cu drept de participare la adunare a fost perfectată conform situației din 12.07.2018.

Înregistrarea acționarilor pentru participarea la Adunarea generală se va efectua în baza buletinului de identitate, iar a reprezentanților sau deținătorilor nominali – în baza actului legislativ, procurii, contractului sau a actului administrativ.

Cu materialele de pe ordinea de zi acționarilor pot lua cunoștință începând cu data de 20.07.2018 la sediul Societății, între orele 9.00-18.00, cu excepția zilelor de odihnă.

Telefon de contact: 0 (22)24-17-16.

“Întreprinderea de Stat pentru Cercetare în Selectie și Hibridare Suinelor Moldsuinhibrid”

Anunț cu privire la Inițierea concursului de selectare a unei Societăți de audit, care va efectua auditul financiar al “Întreprinderea de Stat pentru Cercetare în Selectie și Hibridare Suinelor Moldsuinhibrid” pentru anul 2017

COMUNICAT INFORMATIV

Denumirea beneficiarului: “Întreprinderea de Stat pentru Cercetare în Selectie și Hibridare Suinelor Moldsuinhibrid”

Obiectul achiziției: Selectarea Societății de audit pentru auditarea situației financiare pentru anul 2017.

Termenul limită de depunere a setului de documente: 30 zile calendaristice din data publicării anunțului în Capital Market al Republicii Moldova.

Locul depunerii setului: MD-3506, or. Orhei, str. Nistrena 50 “Întreprinderea de Stat pentru Cercetare în Selectie și Hibridare Suinelor Moldsuinhibrid”.

Oferta de participare la concurs se va întocmi pe blancheta cu antet a societății de audit în limba de stat, cu număr și dată de ieșire, în două exemplare și va conține informația prevăzută la pct. 7 din Regulamentul cu privire la modul de selectare a societăților de audit și termenii de referință pentru auditarea situațiilor financiare anuale ale întreprinderilor de stat și societăților pe acțiuni în care cota statului depășește 50% din capitalul social, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 875 din 22.12.2015 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr. 347-360, art. 979).

Informații suplimentare la tel. 0235 26558.

“MODERNUS” S.A.

Sediul: or. Cahul, str. Ștefan cel Mare, 64

COMUNICAT INFORMATIV CU PRIVIRE LA PLATA DIVIDENDELOR PE ACȚIUNI:
„Modernus” S.A. comunică, că la 06 mai 2018 a fost adoptată hotărârea adunării generale ordinare anuale a acționarilor „Modernus” S.A. (proces verbal din 06 mai 2018) privind repartizarea profitului pentru anul 2017.

În conformitate cu hotărârea Adunării generale a acționarilor s-a luat decizia de a distribui 30% din profit net pentru achitarea dividendelor acționarilor pentru anul 2017, și anume 641037,90 lei. Achitarea dividendelor se va efectua conform listei acționarilor întocmite la data de 02 aprilie 2018, dividendele se vor achita persoanelor fizice, la decizia acestora, prin transfer bancar conform rechizitelor comunicate de acționar, sau în numerar la sediul „Modernus” S.A.: or. Cahul, str. Ștefan cel Mare, 64, în zilele de lucru, începând cu data de 01 august 2018.

C.F. „Colaborare” S.A. în proces de lichidare,

comunică că, în baza pct. 25 din Regulamentul privind vânzarea acțiunilor societăților pe acțiuni în condițiile art. II din Legea nr. 163-XVI din 13.07.2007 și a cotelor de participare ale societăților cu răspundere limitată din portofoliile fondurilor de investiții supuse lichidării, aprobat prin Hotărârea CNVM nr. 31/2 din 02.08.2002, în baza Hotărârii Comisiei Naționale a Pieței Financiare nr. 22/4 din 14.05.2018 se propune spre vânzare publicului larg partea socială deținută în Î.C.S. „Maureza” S.R.L.

Partea socială care se propune spre vânzare persoanelor terțe:

Denumirea societății	Adresa	Capitalul social, lei	Cota (%) în capitalul social	Prețul de vânzare a părții sociale (lei)	Deținătorul nominal
ÎCS „Maureza” SRL	mun. Chișinău, str. Ghiocailor, 1	1515048	66,63	1330	CF „Colaborare” SA

Data petrecerii licitației: 23.08.2018, orele 11.00 (mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 77 (incinta Comisiei Naționale a Pieței Financiare));

Doritorii de a procura partea socială respectivă vor prezenta administratorului din oficiu (vor înregistra la Comisia Națională a Pieței Financiare) până la 22.08.2018 orele 17.00:

- cererea de participare la licitație;
- actul care confirmă identitatea persoanei date;
- actul care confirmă depunerea acontului în contul bancar (mărimea acontului va constitui 10% din prețul părții sociale licitate).

C.F. „Colaborare” S.A.: mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 77, bir. 40, tel.: 022859524, rechizite bancare: B.C. „COMERȚBANK” S.A., codul băncii CMTBMD2X, IBAN MD80CM000222434982000121, codul fiscal 1002600041088.

Stimați acționari ai SA „ÎNTRERINDERA DE REPARAȚIE ȘI DESERVIREA TEHNICII”

Conform deciziei Consiliului Societății din 14 iulie 2018, organul executiv anunță convocarea Adunării Generale anuale repetate cu prezența acționarilor care va avea loc pe data de 30 iulie 2018, orele 11,00 pe adresa raionului Dondușeni s. Corbu Înregistrarea participanților se va efectua începând cu ora 10.00-10.50

ORDINE DE ZI:

1. Aprobarea rapoartelor organelor de conducere ale societății privind activitatea în anul 2017.
2. Aprobarea raportului cenzorului.
3. Aprobarea bilanțului contabil al societății pe anul 2017.
4. Alegerea organelor de conducere ale societății.
5. Remunerarea muncii membrilor organelor de conducere.

Familializarea acționarilor cu materialele pe ordinea de zi a adunării la sediul Societății în perioada 17-27 iulie, orele 10.00-14.00, în zilele de lucru.

Pentru a participa la adunarea acționarii trebuie să prezinte actul de identitate, iar reprezentanții lor-procura perfectată legal.

Lista acționarilor cu drept de participare la adunare a fost întocmită de către Societatea de registru "Grupa Financiară" SA la data de 16.04.2018.

Акционерное общество «Узина биохимическая из Бэлты»

уведомляет о том, что Совет общества принял решение о проведении очередного годового общего собрания акционеров в очной форме, которое состоится 15 августа 2018 года по адресу: г. Бэлць, ул. Викторией, 57. Начало собрания в 11 часов. Регистрация участников собрания с 10 часов до 11 часов.

ПОВЕСТКА ДНЯ СОБРАНИЯ:

1. Аннулирование (отмена) решений принятых годовым общим собранием акционеров от 10 мая 2018 года.
2. Отчет совета общества за 2017 г. и основные направления деятельности на 2018 год.
3. Отчет исполнительного органа за 2017 год.
4. Отчет ревизионной комиссии и заключение аудитора за 2017 г.
5. Распределение чистой прибыли по итогам 2017 года и утверждение нормативов распределения чистой прибыли на 2018 год.
6. Выборы ревизионной комиссии и её резерва.
7. Выборы членов совета общества, утверждение размеров оплаты их труда и выборы членов резерва совета общества.
8. Утверждение аудиторской организации общества и установление размеров оплаты её услуг.
9. О предоставлении полномочий на завершение подписей председателя и секретаря собрания на протоколе собрания акционеров.

Список акционеров, имеющих право участвовать в собрании, составлен на 09.07.2018. С материалами о повестке дня собрания акционеры и их представители могут ознакомиться в рабочие дни с 09 до 15 часов, начиная с 04.08.2018 по адресу г. Бэлць, ул. Викторией, 57 у директора предприятия.

Для регистрации акционеры должны предоставить удостоверение личности, а представители дополнительно и доверенности, составленные в соответствии с законодательством.

Телефон для справок 0231-3-23-24.

Stimați acționari “Basarabia-Nord” SA

Consiliul Societății „Basarabia-Nord” S.A. aduce la cunoștință despre convocarea Adunării generale extraordinare a acționarilor pentru data de 9 august 2018, în sediul societății pe acțiuni pe adresa: mun. Bălți bulevard Victoriei 90 A, convocată în temeiul deciziei Consiliului al „Basarabia-Nord” S.A., din 16 iulie 2018. Adunarea generală extraordinară a acționarilor se va desfășura cu prezența acționarilor. Începutul înregistrării acționarilor – 10.00. Începutul adunării – 10.45

ORDINEA DE ZI:

1. Contractarea de către SA "Basarabia-Nord" a creditelor și/sau linii de credit de la băncile comerciale din Republica Moldova;
2. Transmiterea în gaj și ipotecă a bunurilor Societății;
3. Imputernicirea Directorului general al Societății cu dreptul de a semna contractul și/sau contractele de credit, contractele de gaj și ipoteca, precum și alte acte juridice ce țin de valorificarea creditelor și transmiterea în gaj și/sau ipotecă a bunurilor Societății pentru garantarea rambursării lor.

Lista acționarilor cu drept de participare la adunare a fost perfectată conform situației din 16 iulie 2018.

Acționarii pot să se familiarizeze cu materialele ordinea de zi a adunării începând cu 30 iulie 2018 în sediul societății pe acțiuni pe adresa: mun. Bălți bulevard Victoriei de la ora 08.00 până la ora 17.00, excepție în zilele de odihnă.

Participanții la adunare vor prezenta buletinul de identitate (pașaport).

Reprezentanții vor prezenta procura perfectată conform legislației în vigoare.

S.A. “Agroservice –Fălești”

anunță că la 06 iulie anul 2018 a avut loc adunarea generală a acționarilor pe adresa or. Fălești str Ștefa cel Mare 138.

Au participat 19 acționari, cu un număr de 22259 acțiuni.

Ordinea de zi a fost îndeplinită.

S-a decis profitul net să fie îndreptat spre acoperirea pierderilor anilor precedenți.

S.A. „Mina din Chișinău”

anunța convocarea adunării generale ordinare repetate a acționarilor pe data de 25.07.2018 la orele 15-00 în incinta sediului administrativ a SA „Mina din Chișinău” pe adresa: mun. Chișinău, str. Calea Orheiului 90A.

ORDINE DE ZI:

1. Examinarea și aprobarea raportului financiar al societății pentru anul 2017.
2. Raportul comisiei de cenzori, anul 2017.
3. Darea de seamă a consiliului și administratorului societății privind rezultatele activității în anul 2017.
4. Alegerea organelor de conducere.
5. Aprobarea planului de activitate pentru anul 2018 și în perspectiva pînă la 2020
6. Aprobarea normativelor de repartizare a profitului.
7. Aprobarea Regulamentelor de activitate pentru Consiliul de Administrație și a comisiei de cenzori.
8. Cu privire la majorarea capitalului social prin intermediul emisiei suplimentare de acțiuni.
9. Modificarea și completarea documentelor de constituire.
10. Diverse.

Acționarii se pot familiariza cu materialele pentru ordinea de zi a adunării generale în incinta sediului administrativ al S.A. "Mina din Chișinău" pe adresa str. Calea Orheiului 90A. Începînd cu data de 13.07.2018 pînă la 25.07.2018 între orele 9-00 – 15-00.

Participanții la adunare prezintă buletinele de identitate, iar reprezentanții lor, procură autenticată conform legislației în vigoare.

Înregistrarea participanților va avea loc începînd cu ora 14-00.

Informații la tel.: (022)46-58-87.

In atenta acționarilor SA «Spectrul»!

pe data de 06 iulie 2018 sa desfasurat adunarea generala repetata a acționarilor.

AU FOST APROBATE URMATOARELE HOTĂTIRI:

1. Darea de seamă a Consiliului Societății pe anul 2017. Direcțiile principale de dezvoltare a SA în anul 2018. Raportul financiar a SA pe anul 2017
2. Darea de seamă a Comisiei de cenzori pe anul 2017.
3. Despre sursele de acoperire a pierderilor Societății pe anul 2017 și despre normativel divizării venitului pe anul 2018.
4. Au fost alesi membrii Consiliului Societății și comisiei de cenzori și s-a aprobat mărimea retribuției muncii Organelor de conducere Societății.

Organul Executiv

SA „Apromaș”

cu sediul social în str. Independenței 99, or. Edineț, informează că la data de 11.08.2017 pe adresa str. Independenței 99, or. Edineț a avut loc Adunarea Generală Extraordinară a acționarilor. La Adunare au participat acționari care reprezentau 938733 acțiuni, ceea ce constituie 89,75% din numărul total al acțiunilor cu drept de vot.

LA ADUNARE S-AU LUAT URMATOARELE DECIZII

1. S-a aprobat (cu 938733 voturi pro și 0 voturi contra) încheierea ulterioară de către SA „Apromaș” a contractului de ipotecă investit cu formulă executorie a tuturor bunurilor imobile și mobile existente în prezent, deținute de către SA „Apromaș”, contractului de fidejusiune, contractului de gaj, precum și altor contracte, documente și instrumente, ce țin de asigurarea tuturor obligațiilor companiilor SRL “Customagic”, SRL „Alimer-Comerț”, SRL „Aviselect”, S. A „Augur Perla” și SRL “Consalcom”, aferente contractului de credit/împrumut cu BC „Moldindconbank” SA. Totodată sa împuternicit directorul SA „Apromaș” să solicite de la SRL „Customagic” restituirea cheltuielilor suportate pentru convocarea și desfășurarea prezentei adunări.
2. S-a împuternicit (cu 938733 voturi pro și 0 voturi contra) Administratorul Societății cu dreptul de a negocia și încheia, din numele Societății, a Contractului de Fidejusiune, Contractului de Ipotecă investit cu formulă executorie, Contractului de Gaj, precum și altor contracte, documente și instrumente, ce țin de asigurarea obligațiilor companiilor SRL “Customagic”, SRL „Alimer-Comerț”, SRL „Aviselect”, S. A „Augur Perla” și SRL “Consalcom”, aferente contractului de credit/împrumut cu BC „Moldindconbank” SA.
3. S-a luat act (cu 938733 voturi pro și 0 voturi contra) și s-a confirmat procesul verbal al Adunării Generale ordinare anuale a acționarilor SA „Apromaș”.

Totodată, în conformitate cu art. 83 alin. (24) al Legii nr. 1134 privind societățile pe acțiuni, SA „Apromaș” informează că deciziile aprobate la chestiunile nr. 1 și nr. 2 a AGEA din 06.07.2018 constituie tranzacții de proporții prin care preconizează încheierea contractului de ipotecă investit cu formulă executorie a tuturor bunurilor imobile și mobile existente în prezent, deținute de către SA „Apromaș”, contractului de fidejusiune, contractului de gaj, precum și altor contracte, documente și instrumente, ce țin de asigurarea tuturor obligațiilor companiilor SRL “Customagic”, SRL „Alimer-Comerț”, SRL „Aviselect”, S. A „Augur Perla” și SRL “Consalcom”, aferente contractului de credit/împrumut cu BC „Moldindconbank” SA.

Hotărârile Adunării Generale Extraordinare a acționarilor sunt publicate prescurtat. Acționarii sunt în drept să se informeze privind deciziile aprobate la sediul Societății.

STIMATE ACȚIONAR S.A. „AQUA-PRUT”!

Organul executiv vă aduce la cunoștință că la 24 august 2018 în incinta societății va avea loc Adunarea Generală ordinară anuală a acționarilor cu prezența acestora pe adresa: s. Roșu, r-ul Cahul S.A. "Aqua-Prut". Începutul înregistrării: 9.00 – 10.45. Începutul Adunării: 11.00.

ORDINEA DE ZI:

1. Darea de seamă a Organului executiv pentru anul 2017.
2. Darea de seamă a Comisiei de cenzori și a organizației de audit privind activitatea economico-financiară a societății în anul 2017.
3. Acoperirea pierderilor din anul 2017 și aprobarea normativelor distribuirii profitului pe anul 2018.
4. Cu privire la încetarea înainte de termen a împuternicirilor membrilor Consiliului societății și a Comisiei de cenzori și alegerea organelor de conducere ale SA „Aqua-Prut”.
5. Repartizarea profitului net obținut în anul 2017 și aprobarea normativelor repartizării profitului net pentru anul 2018.

Adunarea generală va fi ținută cu prezența acționarilor.

Lista acționarilor, cu drept de vot de participare va fi întocmită la data de 24.07.2018 de către „Registrator-Centru” S.A.

Cu materialele ordinea de zi acționarii pot lua cunoștință la adresa: s. Roșu S.A. „Aqua-Prut” în zilele lucrătoare între orele 14.00 – 17.00 începînd cu data de 13.08.2018.

Pentru participarea la adunarea acționarii prezintă pașaportul (legitimația, certificat de naștere), reprezentanții acționarilor trebuie să aibă cu ei procura, autenticată conform Legislației.

CPMC „USBA” S.A.

Корректировка к объявлению от 11 июля 2018 г. о решениях принятых общим собранием от 6.07.2018 г.:

În p. 2. de citit: și nu mai mult de 11 ani.

“Baștina” S.A.

În conformitate cu decizia Consiliului Societății pe acțiuni “Baștina” se aduce la cunoștința acționarilor, că pe data de 3 august 2018 ora 13.00 va avea loc Adunarea generală extraordinară a acționarilor, cu participarea lor. Adunarea va avea loc în incinta “Baștina” S.A. pe adresa: mun. Chișinău, str. Muncești, 801/3. Înregistrarea acționarilor se va efectua de la ora 11.30 pînă la ora 12.45

ORDINEA DE ZI:

1. Aprobarea proiectului de formare a bunurilor imobile prin separare la nivel de teren cu sau fără construcții.
2. Aprobarea raportului de evaluare a patrimoniului “Baștina” S.A.
3. Aprobarea proiectului de dezmembrare a “Baștina” S.A. prin separarea patrimoniului și transmiterea lui către societățile nou create.
4. Aprobarea actului de transmitere și a bilanțului de repartizare către societățile nou create.
5. Aprobarea modificărilor în actele de constituire ale “Baștina” S. A aferente reorganizării cu micșorarea capitalului social al “Baștina” S.A.
6. Cu privire la constituirea societăților cu răspundere limitată. Aprobarea actelor de constituire ale societăților cu răspundere limitată. Stabilirea sediului și numirea administratorilor societăților cu răspundere limitată, nou create.
7. Cu privire la autentificarea procesului verbal al adunării generale extraordinare a acționarilor.

Cu materialele referitoare la ordinea de zi a adunării generale se poate lua cunoștință pe adresa: mun. Chișinău, str. Muncești, 801/3, începînd cu data de 23 iulie 2018 de la ora 9-00 pînă la ora 12-00, în fiecare zi, în afară de zilele de odihnă.

Решения
Национальной комиссии
по финансовому рынку

3

МСП – двигатель
молдавской
экономики

4

Victoriabank более оптимистичен,
чем МВФ и Всемирный банк:
Экономика РМ вырастет
на 4,2% в 2018 году

5

Парламент утвердил Стратегию развития небанковского финансового рынка на 2018 – 2022 гг.

В пятницу, 13 июля, Парламент утвердил Стратегию развития небанковского финансового рынка на 2018 – 2022 гг. и План мер по ее внедрению.

Документ намечает развитие небанковского финансового рынка на следующие пять лет и предусматривает четкую политику действий, охватывающую свыше 60 мер, вытекающих из обязательств, взятых Республикой Молдова в Соглашении об ассоциации с ЕС.

Выступивший на заседании Парламента председатель Национальной комиссии по финансовому рынку (НКФР) Валериу Кицан отметил, что Стратегия предусматривает организацию и укрепление функции надзора – инструмента раннего выявления дисфункций и финансового дисбаланса на уровне субъекта. «Это означает лучшее управление рисками, а также восстановление доверия граждан и инвесторов путем внедрения практик корпоративного управления в отношении структуры и прозрачности акционеров», – подчеркнул Валериу Кицан.

По его словам, этот документ представляет собой видение регулятора (НКФР) в среднесрочной перспективе в сфере создания единой базы регулирования и надзора за небанковским финансовым рынком, что будет способствовать его стабильности и устойчивому развитию.

Цель Стратегии заключается в обеспечении небанковского финансового рынка в целом и по секторам в отдельности эффективными инструментами, адаптированными к стандартам ЕС, в целях повышения доверия потребителей, соответственно, защиты интересов инвесторов и предложения доступа граждан к дополнительным финансовым услугам и инструментам.

Продолжение на стр.2

Вниманию профессиональных участников рынка страхования!

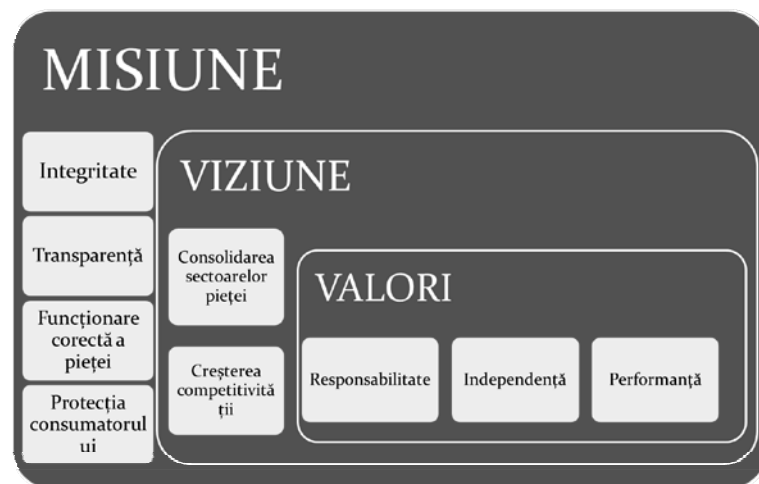
Национальная комиссия по финансовому рынку сообщает о прекращении работы электронного адреса rcasupport@cts.md.

Заявления о регистрации, изменении и / или дополнении данных в Государственной информационной систематизированной системе RCA Data должны отправляться по электронному адресу suport.rca@cnpf.md.

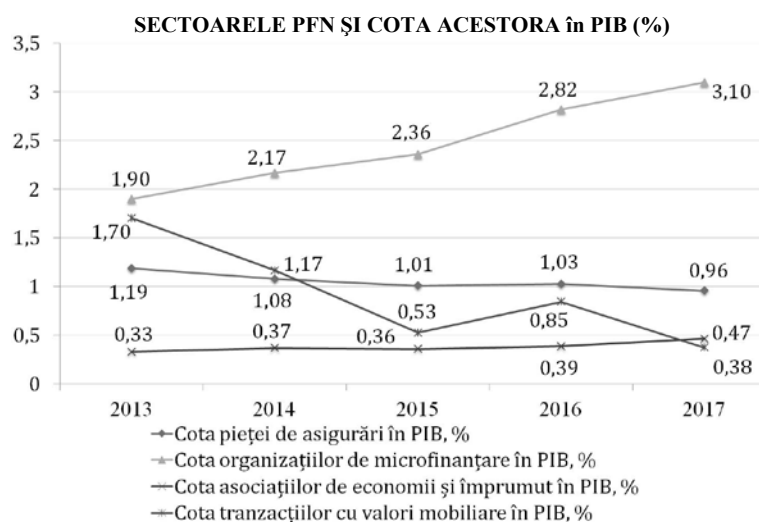
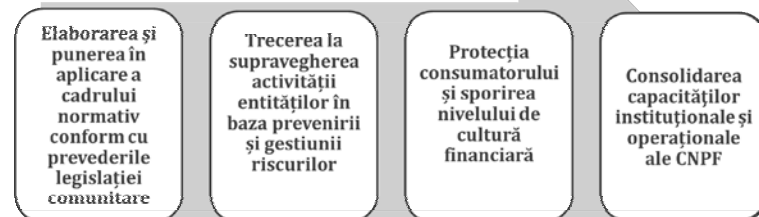
КОНТАКТНЫЕ ТЕЛЕФОНЫ:

Главное управление страхования при
Национальной комиссии по финансовому рынку
Ведущий специалист Любовь Бугай – 022 859 414
Старший специалист Елена Ботнар – 022 859 495

PILONII DE BAZĂ

DIRECȚIILE PRINCIPALE ALE STRATEGIEI 2018-2022

Курс валют
на 18.07.2018 г.

Валюта	Ставка	Курс
USD	1	16.8055
EUR	1	19.5775
UAH	1	0.6384
RON	1	4.2019
RUB	1	0.2658

Вниманию читателей!

Газеты Capital Market можно приобрести в следующих региональных киосках Moldpresa в:

Бельцах: №132; 133; 156
Комрате: №169
Кагуле: №170
Оргееве: №150
Хынчештах: №161
Сороках: №223

Кроме того, любой номер газеты или копию можно приобрести в редакции газеты Capital Market по адресу: Кишинев, ул. В. Александри, 115.

CAPITAL Market

ВНИМАНИЮ АКЦИОНЕРНЫХ ОБЩЕСТВ!

Объявления и годовые отчеты эмитентов принимаются по адресу:

ziarulcm@gmail.com
тел.: 022 22-12-87;
факс: 022 22-05-03

Подпишись!

Подпишись на газету
Capital Market в любом отделении
«Poșta Moldovei» страны или
у наших распространителей:

Moldpresa (022) 222221
Pressinform-Curier (022) 237187
Агентство «Editii Periodice» (022) 233740

Moldpresa®
Tu alegi, noi difuzăm!

Парламент утвердил Стратегию развития небанковского финансового рынка на 2018 – 2022 гг.

PARTICIPANȚII PIEȚEI VIZAȚI DE STRATEGIE

PIAȚA DE CAPITAL

Legea nr.171/2012 privind piața de capital pusă în aplicare
Cadrul normativ subordonat legii privind piața de capital

Reconfigurarea infrastructurii pieței de capital
Optimizarea sistemului de raportare și implementarea sistemului de supraveghere în timp real
Implementarea fondului de compensare a investitorilor

Codul de guvernanta corporativă
Procedura de verificare a acționariatului băncilor și companiilor de asigurări

PIAȚA DE ASIGURĂRI

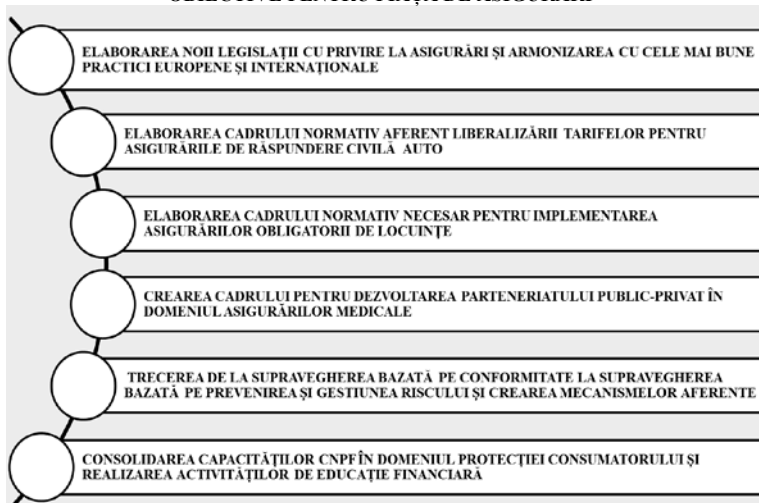
Reglementarea procedurii de anulare, emitere și vânzare a participațiilor calificate în capitalul asigurătorului / reasigurătorului

Consolidarea cadrului de activitate a BNAA și extinderea capacităților de supraveghere a CNPF

Elaborarea și aprobarea Planurilor de acțiuni privind identificarea beneficiarilor efectivi și auditul societăților de asigurare

Inițierea proiectelor de asistență tehnică pentru reforma în sectorul asigurării

OBIECTIVE PENTRU PIAȚA DE ASIGURĂRI

SECTORUL DE CREDITARE NEBANCARĂ

REALIZĂRI RECENTE ÎN SECTORUL DE CREDITARE NEBANCARĂ

Aprobarea legii nr.1/2018 cu privire la organizațiile de creditare nebancaară (intră în vigoare la 01.10.2018)

Aprobarea legii nr.35/2018 prin care CNPF i-au fost conferite competențe de supraveghere a sectorului de leasing

Crearea și implementarea sistemului informațional de raportare electronică și analiză a datelor financiare furnizate de AEI și OMF

Continuare.
Năcilo la str.1

Korotko obrisovav dinamiku razvitiya nebankovskogo finansovogo rynka za poslednie pyat let, g-n Kičan soobshil, chto kazhdyy sektor v otdel'nosti i rynok v celom zannimayut neznačitelnuyu dolyu VVP (okolo 5%), po sravneniyu s bankovskim sektorom, gde etot pokazatel' sostavlyayet bolee 50%. Vmeste s tem, kak ves'ma položitel'nyy, on otmethyl rost aktivov nebankovskogo sektora (s 8,7 mlrd leev v 2016 godu do 9,8 mlrd leev v 2017 g.). V chastnosti, predsedatel' NKFP obratil vnimaniye na sektor nebankovskogo kreditovaniya (CCA/OM), c'ya dolya za poslednie pyat let udvoilas' (to est' bolee 10% ot obshchego ob'yema rynka).

«Nebankovskoye kreditovaniye priznayo strategicheskoy ot-raslye, osobenno dlya razvitiya chastnogo sektora. Rolye etogo segmenta zaklyuchayetsya ne tol'ko v kreditovaniy tekuşchikh nujd sotsial'nykh sloev so skromnyimi dohodami. Etot vid finansovogo posrednichestva nado rassmatrivat' i kak sredstvo dostupa k resursam na etape sozdaniya biznesa, sluzhashchego vposledstviy katalizatorom razvitiya mal'yx i srednykh predpriyat'iy. V etom smysle nado skazat', chto soglasno godovym otcetam za 2017 god, dannyye sub'yekty vydali zaymov v agrarnom sektore primerno na 220 mln leev, na potrebleniye – okolo 200 mln leev i na priobretenie i postroyku zhilya – primerno 170 mln leev», – otmethyl Valeriyu Kičan.

Po slovam predsedatelya NKFP, osobuyu rolyu v funktsionirovaniy etogo rynka igraiyu profes-sional'nyye uchastniki, v chastnosti te, kto neposredstvenno zannimayetsya biznesom, a takzhe posredniki i profesional'nyye assotsiatsii.

V svyazi s etim g-n Kičan rasskazal, chto mery po vnedreniyu Strategiy predpolagayut takzhe sotrudnichestvo i vzaimodeystviye organa po nadzoru s profuchastnikami.

Kosnuvshis' rynka kapitala, predsedatel' NKFP soobshil, chto po ryadu prichin etot segment ne opravdal naudejd v kachestve finansovogo instrumenta po privlecheniyu svobodnykh sredstv, sootvetstvenno, ne privel k razmeshcheniyu i vlivaniyu svobodnogo kapitala. Pozтому NKFP, naryadu s harmonizatsiyey (konvergentsiyey) natsional'noy regul'yatornoy bazy s direktivami ES, predusmotrela v Strategiy ryad mer po uluchsheniyu slozhivshis'ey situatsiy, tak kh kak:

- dopusk gosudarstvennykh tsennykh bumag (GCB) na regul'yruemyy – birzhevoy rynok (seychas rynok GCB predstavlyayet soboy zamknutyiy krug: emitent (MF) i pervichnyye dilery (kommercheskiye banki), s tselyu demopolizatsiy i diversifikatsiy nynyeshney sistemy, sozdav tem samym adekvatnyye predposylki dlya vovlecheniya Fondovoy birzhy v etot protsess;
- peresmotr i ozhivleniye rynka korporativnykh i munitsipalnykh obligatsiy;
- otkrytiye aktsionernykh obshchestv za schet alternativnykh nebankovskikh istochnikov, za schet emissiy tsennykh bumag, razmeshchennykh na rynke;
- edinyiy nalogoovyiy rezhim dlya vseh vidov tsennykh bumag (to est' neobhodimoye preodoleniye sushchestvuyushchego neravenstva mezhdu GCB s lygotnym nalogooblazhe-

niemy i korporativnyimi tsennyimi bumagami, dokhody po kotorym nalogooblazhemy).

Chto kassetsya rynka strakhovaniya, predsedatel' NKFP otmethyl, chto «eta sfera razvivayalsya ne sistemo (t. e. «na svoyy strakh i risk»), s pribylyami i ubytkami), v to vremya kak regul'yruoyushchaya i nadzornaya baza ne v polnoy mere i nesvoevremennoy otvachala pruden-tsial'nyim printsipam, kharakternyim dlya etogo vida finansovogo posrednichestva. Sledstviyem etogo stalo razvitiye takikh yavleniy, kak defitsit moral'noy otvetstvennosti, neprozrachnyye i podozritel'nyye aktsionery, nelyatezhеспособность i podmochennaya reputatsiya».

Takim obrazom, Strategiya razvitiya NKFP odnoznačno ukazyvayet na neobhodimost' perezagruzki etogo sektora, osnovnyimi tselyami kotoroy stanuyt:

- otsenka i restrukturyzatsiya rynka, vkluyachaya try osnovnykh elementa – liberalizatsiyu, kapitalizatsiyu i obespechenost' tekhnicheskimi rezervami;
- novaya zakonodatel'naya i normativnaya baza v sfere strakhovaniya. V etoy svyazi namenchena struktural'naya reforma pri pomoshchi Vsemirnogo banka;
- modernizatsiya i evrostandartizatsiya.

Po slovam Valeriyu Kičana, v rezul'tate namenchayemykh mer ozhidayetsya:

- povysheniye urovnya ohrvata za schet motivatsiy i rasshireniya vidov strakhovaniya, v tom chisle smeshannogo: dobrovol'nogo i obyazatel'nogo strakhovaniya, osobenno v tselyakh minimizatsiy riskov i izderzhok v sluchae vozmozhnykh prirodnykh bedstviy;
- razvitiye mekhanizmov blagopriyatstvovaniya duxu predannosti;
- vnedreniye novogo rezhima platёжеспособности soglasno trebovaniyam Solvency II – glavnyiy vyzov i dlya deyatelnosti po nadzoru i dlya strakhovshikov.

Uлучsheniye regul'yrovaniya i nadzora v sektore nebankovskogo

kreditovaniya predusmatrivayet takie mery kak:

- primeneniye ryada pravil i protsedur, vytekaoyushchikh iz polozheniy novogo zakona ob organizatsiyakh nebankovskogo kreditovaniya;

- standartizatsiya sistemy otchetnosti i analiza, provorki i vyavleniya uязvimykh mest, vnedreniye sistemy rannego preduprezhdeniya na osnove pokazatelya predostorozhnosti;

- vnedreniye mekhanizmov stabilizatsiy SSA, v tom chisle putem spetsial'nogo upravleniya. Sozdaniye Fonda garantirovaniya sberegatel'nykh vkladov;
- rasshireniye instituta avtorizatsiy na lombardy.

Vse eto, odnovremennoye s povysheniym finansovoy kultury naseleniya v sfere uslug i instrumentov nebankovskogo finansovogo rynka i rostom doverya potrebitel'nykh, budet obespechivat' ego zashchitu. V etom smysle NKFP uzhe nachala poisk vneshney pomoshchi dlya mashtabnogo obrazovatel'nogo proyeka, kotoryiy ohrvatit vse sloi naseleniya vseh sotsial'nykh vozrastov, gde budut organizovany kursy, vypushcheny broshury, kli-py i t. d.

Po slovam predsedatelya NKFP, realizatsiya mer Strategiy budet sposobstvovat':

- razvitiyu i primeneniyu normativnoy bazy (pervichnoy i vtorichnoy) v kontekste adaptatsiy k standartam ES, chto pozvolit uchastnikam rynka i investoram воспользоваться vygodami edynogo evropeyskogo rynka;

- vnedreniyu pruden-tsial'nogo nadzora za nebankovskim finansovym rynkom putem perexoda k nadzoru na baze preduprezhdeniya i upravleniya riskami;

- povysheniyu urovnya finansovoy kultury naseleniya i doverya potrebitel'nykh s obespecheniyem ik zashchity;

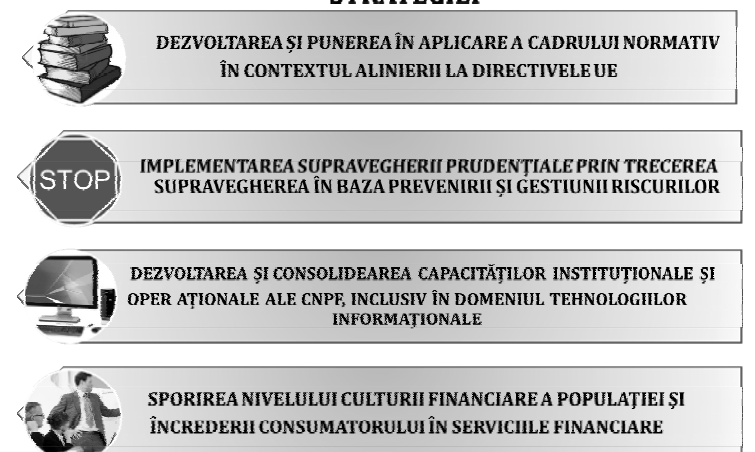
- razvitiyu i ukrepleniyu institutsional'nykh i operatsionnykh vozmozhnostey NKFP dlya obespecheniya uspešnogo upravleniya.

Лилия АЛКАЗЭ

PROTECȚIA CONSUMATORULUI

IMPACTUL ȘI FINALITATEA IMPLEMENTĂRII STRATEGIEI

Решения Национальной комиссии по финансовому рынку

Информационное сообщение о внесении поправок в Постановление НКФР №20/5 от 16.05.2008

Национальная комиссия по финансовому рынку сообщает, что в Постановление НКФР №20/5 от 16.05.2008 об утверждении формы и содержания заявлений о страховании, договоров страхования и страховых полисов для обязательного страхования гражданской ответственности за ущерб, причиненный автотранспортными средствами, Постановлением НКФР №28/13 от 25.06.2018 внесены изменения и дополнения (Monitorul Oficial 2018, №246-254, ст. 1109).

Внесенные поправки дают страхователю / профессиональному участнику право использовать усиленную квалифицированную электронную подпись в случае обязательного автогражданского страхования в режиме онлайн, которая имеет юридические последствия и принимается как доказательство, в том числе в рамках судебных процедур.

Кроме того, для защиты прав потребителей, в соответствии со ст. 43 частью (1) пунктом d) Закона №407/2006 о страховании, предусматривающей, что страховщик обязан предоставлять страхователям и потенциальным страхователям информацию о продукте, общих и специальных условиях договоров страхования, вытекающих из них выгодах, о тарифах и премиях, которые страхователь должен будет уплатить, в Приложении №3 «Договор обязательного страхования гражданской ответственности за ущерб, причиненный автотранспортными средствами» (внутреннее обязательное страхование автогражданской ответственности), полисе страхования ОСАГО и Приложении №4 «Договор обязательного страхования гражданской ответственности за ущерб, причиненный автотранспортными средствами» (внешнее обязательное страхование автогражданской ответственности «Зеленая карта») должен быть указан размер комиссии для посредника (брокер / страховой агент) в процентах и соответственно в леях.

Приложение №3 «Договор обязательного страхования гражданской ответственности за ущерб, причиненный автотранспортными средствами» (внутреннее обязательное страхование автогражданской ответственности) было дополнено указанием класса Bonus-Malus для страхователя и пользователя, исходя из того факта, что это изменение упрощает порядок

расчета премии для страховщиков и позволяет страхователям знать, какой класс bonus или malus накопился к моменту заключения договора.

В настоящее время орган по надзору совместно с IT-компанией, оказывающей техническую поддержку Государственной автоматизированной информационной системе RCA Data, вносит изменения в SIA RCA Data.

Информационное сообщение о внесении изменений в Постановление НКФР №26/10 от 13.06.2013

Национальная комиссия по финансовому рынку (НКФР) сообщает, что в Приложение №2 Постановления НКФР №26/10 от 13 июня 2013 года «Доля нагрузки в базовой страховой премии при внутреннем и внешнем обязательном страховании автогражданской ответственности» были внесены изменения и дополнения Постановлением НКФР №28/14 от 25.06.2018, опубликованным в Monitorul Oficial №246-254 (6641-6649) от 06.07.2018.

Регулятор обращает внимание, что введенные поправки ограничивают комиссии и другим посредникам и собственному персоналу за заключение договоров страхования – с 0 до 20% (для ОСАГО) и с 0 до 15% (для «Зеленой карты»), устанавливая минимальный и максимальный размеры расходов страховщика в структуре страховой премии в ст. 11 части (1) Закона №414/2006.

Другие расходы страховщика были разграничены – с 0 до 20% (для ОСАГО) и с 0 до 7% (для «Зеленой карты»).

Также Постановление предусматривает обязанность страховщиков соблюдать пределы установленных факторов нагрузки и запрет страховым и/или перестраховым посредникам взимать комиссионные, установленные совместно со страховщиками, которые превышают размеры, введенные нормативным актом, а также и страхователям предоставлять страховым и/или перестраховым посредникам любые другие виды вознаграждения за счет собственных расходов.

Данные поправки вступают в силу с 01.10.2018, и до этой даты профессиональные участники рынка должны привести свою деятельность (заключенные договоры) в соответствие с новыми требованиями законодательства.

Парламент ратифицировал контракт с ЕИБ о выделении кредита в 80 млн евро для реализации проекта взаимоподключения электросетей Молдовы и Румынии

Этот документ был подписан Правительством Молдовы с Европейским инвестиционным банком в Кишиневе 20 декабря 2017 г. Речь идет о финансировании ЕИБ, наряду с другими донорами, проекта «Строительство, оснащение и ввод в эксплуатацию электрических соединений между Молдовой и Румынией» общей стоимостью 270 млн евро.

Планируется, что на его внедрение Европейский банк реконструкции и развития предоставит кредит также в сумме 80 млн евро. Всемирный банк выделит кредит в 70 млн евро, а Евросоюз – инвестиционный грант в 40 млн евро.

Проект предусматривает строительство, оснащение и ввод в эксплуатацию электрических взаимоподключений между Молдовой и Румынией, состоящих из: станции «back-to-back» в Вулканештах; линии электропередачи 400 кВ между Вулканештами и Кишиневом, а также модернизацию и рас-

ширение станций в Кишиневе и в Вулканештах 400 кВ.

Подсоединение будет осуществлено электроэнергетическим предприятием Молдовы Moldelectrica в течение трех лет – с 2019 по 2022 год. Согласно контракту, кредит ЕИБ будет выделен Молдове сроком на 25 лет с пятилетними каникулами по выплатам, 20 траншами, каждый из которых не должен быть менее 1 млн евро. Процентные ставки будут определяться для каждого транша в отдельности, учитывая ставки EURIBOR – для платежей в евро и LIBOR – для платежей в долларах.

Инвестиции будут возмещаться за счет регулируемого тарифа на транспортировку электроэнергии.

В Минэкономики и инфраструктурные отмечают, что взаимоподключенные энергосистемы Молдовы и Румынии имеет решающее значение для диверсификации источников поставок электроэнергии в нашу страну, которая сейчас зависит во многом от поставок электроэнергии с Молдавской ГРЭС, расположенной в Приднестровье, а также от импорта электроэнергии из Украины. Подключение к электросети Румынии значительно повысит стабильность и надежность электроснабжения. Диверсификация электроэнергетических ресурсов откроет рынок электроэнергии Молдовы для повышенной конкуренции.

InfoMarket

Парламент РМ ратифицировал соглашение о финансировании с Международной ассоциацией развития (группа ВБ) о кредите в 24,9 млн евро по программе DPO-3

Документ был подписан 11 июля 2018 г. в Кишиневе. Как отметил министр финансов Октавиан Армасу, в частности, кредит в 24,9 млн евро выделяется для покрытия дефицита бюджета в рамках Программы экономического управления для Молдовы (DPO-3).

Совет директоров ВБ утвердил выделение этого займа для нашей страны 5 июля. Кредит будет предоставлен сроком на 30 лет, с пятилетним льготным периодом, под фиксированную процентную ставку в размере 1,42% годовых, комиссия за обязательство – 0,5%. Крайний срок выплаты займа – 31 июля 2019 г.

Эти деньги ВБ стали доступными для страны благодаря внедрению правительством реформ, направленных на улучшение пенсионной системы, повышение функциональности Национального агентства по неподкупности, консолидацию управления в банковском секторе, улучшение бизнес-среды и т. д.

Программа экономического управления для Молдовы DPO-3 является одним из важнейших компонентов Стратегического партнерства на 2018 – 2021 гг. Деньги предоставляются в виде бюджетной поддержки на основе действий, установленных в матрице политик, на концессионных условиях типа Blend.

Программа нацелена на поддержку усилий Молдовы по сокращению фискальных рисков и гармонизации условий для развития частного сектора в целях обеспечения макроэкономической стабильности и стимулирования экономического роста.

DPO-3 представляет собой программу структурных реформ для поддержки перехода Молдовы к новой, более устойчивой и всеобъемлющей модели развития и роста страны. Одна из главных целей программы – оказание Молдове помощи в снижении налоговых рисков и продвижении лояльной среды в экономике для развития частного сектора.

InfoMarket

ТЕЛЕФОН ДОВЕРИЯ

Телефон доверия был создан в целях более эффективного сотрудничества с гражданским обществом по предупреждению нарушений и служебных злоупотреблений, уже допущенных или допускаемых сотрудниками Национальной комиссии по финансовому рынку, а также профучастниками, работающими на рынке ценных бумаг, страхования, микрокредитования и коллективных инвестиций.

Телефон доверия: (+373 22) 859-405.

E-mail: info@cnprf.md

BC „Moldindconbank” S.A.

ОБЪЯВЛЕНИЕ О ДАЛЬНЕЙШЕМ ВЫСТАВЛЕНИИ НА ПРОДАЖУ ПАКЕТА АКЦИЙ, ВНОВЬ ВЫПУЩЕННЫХ BC „MOLDINDCONBANK” S.A.

В соответствии с положениями части (3) ст. 52 и ст. 52¹ Закона №202 от 06.10.2017 г. о деятельности банков и на основании Постановления Исполнительного комитета Национального Банка Молдовы №278 от 20.10.2016 г., Постановления Национальной Комиссии по Финансовому Рынку №7/1 от 29.01.2018 г. «О регистрации в Государственном реестре ценных бумаг» и решений Правления BC „Moldindconbank” S.A. от 19.01.2018 г. (протокол №08), от 13.04.2018 г. (протокол №43) и от 16.07.2018 г. (протокол №86), а также на основании Постановления Исполнительного комитета Национального Банка Молдовы №163 от 11.07.2018 г. «О продлении срока продажи вновь выпущенных акций Коммерческого Банка „Moldindconbank” S.A.», BC „Moldindconbank” S.A. объявляет о дальнейшем выставлении на продажу, начиная с 17.07.2018 г., сроком на три месяца, простых именных акций I класса в количестве 3 173 751 акций, выпущенных BC „Moldindconbank” S.A.

УСЛОВИЯ ПРОДАЖИ УКАЗАННЫХ АКЦИЙ:

1. Акции выставляются на продажу единым пакетом, в количестве 3 173 751 акций, посредством голосового аукциона, организованного на регулируемом рынке Фондовой Биржи Молдовы.
2. Голосовой аукцион будет проведен в период с 04.10.2018 г. по 17.10.2018 г.
3. Начальная цена выставления на продажу указанных акций составляет 239,50 лей за акцию.
4. Акции, выставленные на продажу, могут быть приобретены одним покупателем либо группой лиц, действующих согласованно, которые до соответствующего приобретения получили предварительное разрешение Национального Банка Молдовы согласно условиям, установленным в ст. 47-49 Закона №202 от 06.10.2017 г. о деятельности банков.

Информация, предусмотренная частью (7) ст. 52¹ Закона №202 от 06.10.2017 г. о деятельности банков опубликована на веб-странице Банка www.micb.md/img/n-info-doc/Offering_Memorandum.pdf.

Правление Банка

Молдова сможет покрыть все запланированные расходы на этот год без макрофинансовой помощи ЕС, за счет роста своих доходов и новых кредитов МВФ и ВБ

Об этом заявил министр финансов Октавиан Армасу, отвечая на вопросы депутатов в контексте представления для ратификации соглашения с Всемирным банком для поддержки дефицита бюджета в сумме \$30 млн в рамках Программы DPO-3.

Он отметил, что дестабилизации финансовой ситуации, нехватки денег не будет, и дефицит бюджета будет финансироваться за счет новых кредитов, которые для Молдовы утвердили МВФ и ВБ.

Октавиан Армасу отметил, что средства нового кредита ВБ будут использованы для финансирования различных расходов, внутренних и внешних. Для покрытия дефицита бюджета будут использованы как внешние кредиты, так и внутренние средства.

Глава Минфина напомнил о хорошей динамике роста поступлений в бюджет, отметив, что у властей не возникнет проблем с запланированными мерами по увеличению зарплат и пенсий, их валоризации, пересчета, а также внедрения различных важных проектов. Он подчеркнул также, что, согласно оценкам экспертов МВФ, у Молдовы достаточно комфортная ситуация в сфере финансов на среднесрочный период. Сохраняется хороший рост экспорта.

InfoMarket

CAPITAL Market

Периодическое издание НКФР

Индекс подписки:
Moldpres: 67770. Poșta Moldovei: PM21700
Издатель: CAPITAL MARKET I.S.
Регистрационный №:
1003600114204, 27 октября 2003 года
Учредитель: Национальная Комиссия по финансовому рынку
Административный совет:
Председатель: Нина ДОСКА,
Елена ВАСИЛАКЕ, Михай ДОРУК,
Рамона НИКУЛЧА, Оксана ПУЙ.
Главный редактор:
Геннадий ТУДОРЯНУ
Тел.: /373 22/ 229-445
Заместитель главного редактора:
Лилия АЛКАЗЭ
Специалист по связям с общественностью
Борис ЕРУШЕВСКИ

Прием объявлений и отчетов:
ziarulcm@gmail.com
Тел.: /373 22/ 22-12-87, 22-77-58
Факс: /373 22/ 22-05-03
Адрес: ул. Василе Аександри, 115.
(угол бул. Штефан чел Маре)

Cod IBAN: MD69VI00022249111050MDL
BC "Victoriabank", S.A., fil.11, Chișinău,
BIC VICBMD2X883.

В номере использованы материалы информационных агентств "Moldpres" и "InfoMarket".
Статьи, помеченные знаком , публикуются на правах рекламы.
Каждый материал, опубликованный на страницах "Capital Market", отражает точку зрения его автора, которая может не совпадать с точкой зрения редакции. Перепечатка текстов и фотоснимков разрешается только с письменного согласия издания.

Отпечатано в типографии "Edit Tipar Grup" SRL

МСП – двигатель молдавской экономики

В Республике Молдова есть много прибыльных и добросовестных предприятий, которые вносят вклад в улучшение ситуации. Люди этих компаний – руководители, предприниматели, менеджеры, работники заслуживают признания и уважения.

Больше всего насчитывается малых и средних предприятий (МСП) с числом работников в несколько десятков человек и с миллионным оборотом.

Данные Национального бюро статистики, опубликованные на прошлой неделе, показывают, что в 2017 году число МСП выросло до 53,6 тыс. компаний, что составляет около 98,6% от общего количества предприятий. Число работников, занятых в малых и средних предприятиях, за отчетный период составило 323,3 тыс., что составляет 61,2% от общего количества работников предприятий. Таким образом, каждый шестой из 10 работников занят в МСП, что делает их основным поставщиком рабочих мест.

Доходы от продаж МСП за этот период составили 137 млрд 506,1 млн леев или 41,5% от доходов от продаж по экономике в целом. То есть МСП сохранили позиции предыдущего года.

«Официальная статистика еще раз доказывает тот факт, что МСП являются двигателем молдавской экономики. В этом сегменте представлено примерно 99% компаний. Их продвижение означает признание их заслуг и поддержку в целях устойчивого развития», – считает большинство экспертов.

В апреле 2018 года, когда Правительство утвердило план мер по внедрению Стратегии развития сектора МСП на 2018 – 2020 гг., министр экономики и инфраструктуры Кирилл Габурич отметил, что обязательной целью правительства является повышение конкурентоспособности этих компаний. Проект предусматривает, что государство обучит хозяйствующих субъектов поиску внешних партнеров и увеличит количество предпринимателей, проинформированных о законодательстве, регулирующем деятельность МСП.

«Правительство поможет им в доступе к финансированию и создаст условия для того, чтобы они лучше функционировали», – добавил министр.

Доказательством тому служит то, что в этом году МСП получают доступ к 197 финансовым гарантиям, в том числе к финансированию от ВБ и других международных финансовых организаций. В рамках встречи в министерстве в середине июня 2018 года эксперты Всемирного банка отметили необходимость укрепления институциональных возможностей Организации по развитию малых и средних предприятий и МІЕРО, для развития и поддержки роста малых и средних предприятий. Кроме того, эксперты обсудили порядок вы-

дачи гарантий на софинансирование для частных хозяйствующих субъектов из сферы МСП, в частности для внедрения проектов по улучшению деятельности, направленной на повышение экспортной конкурентоспособности.

ЧТО ГОВОРИТ ОФИЦИАЛЬНАЯ СТАТИСТИКА?

Доходы от продаж МСП на одно предприятие составили в прошлом году 2 млн 566,7 тыс. леев или на 146,3 тыс. леев больше, чем в 2016 году. Доходы от продаж МСП в среднем на одного работника выросли, по сравнению с предыдущим годом, на 26,8 тыс. леев и составили 425,4 тыс. леев в среднем на одного работника. Количество работников в среднем на предприятие в 2017 году составило шесть человек.

Больше всего МСП – 20,6 тыс. – работали в сфере торговли, что составляет 38,4% от общего числа МСП. В перерабатывающей промышленности работало 4,5 тыс. МСП или 8,4% от общего числа.

РАСТУТ ДОХОДЫ И ПРИБЫЛЬ

В 2017 году, по информации Национального бюро статистики, микропредприятия зарегистрировали самый высокий рост прибыли – в 2,2 раза, а сумма прибыли выросла до 3,4 млрд леев. МСП сообщили о прибыли в размере 10 млрд 568,9 млн леев, что на 4 млрд 690,3 млн леев больше, по сравнению с 2016 годом.

Самую высокую прибыль в прошлом году зарегистрировали компании из сферы оптовой и розничной торговли – 3,25 млрд леев (в два раза выше, чем в 2016 г.). Аграрные компании получили прибыль в размере 1,9 млрд леев, что в 1,9 раза выше, строительные – 985,5 млн леев, что в 1,8 раза больше предыдущего года. Компании из сферы сделок с недвижимостью получили прибыль в размере 962,2 млн леев или на 42,7% больше уровня 2016 г.

Финансовая помощь, в частности для молодежи и женщин, бизнес-инкубаторы, консалтинг – вот всего лишь некоторые меры, принятые ODIMM, направленные на рост и повышение конкурентоспособности МСП.

ЧТО ПРЕДУСМАТРИВАЕТ СТРАТЕГИЯ РАЗВИТИЯ МСП?

Правительство внесло дополнение в Постановление №685 от 13

сентября 2012 г. об утверждении Стратегии развития сектора малых и средних предприятий на 2012 – 2020 гг., которое предусматривает внедрение плана их развития на ближайшие два года.

Согласно дополнениям, опубликованным в МО 25 мая текущего года, в течение 2018 – 2020 гг. должны быть проведены исследования сектора МСП путем секторальных исследований, опросов, изучения основных экономических показателей, а также анализа рынка свободной торговли.

Согласно законодательству, должен осуществляться надзор за рынком во избежание появления продуктов и услуг, не соответствующих требованиям безопасности. Ответственность за исполнение возложена на Организацию по развитию сектора малых и средних предприятий (ODIMM), Национальный институт экономических исследований и Агентство по инвестициям.

Немаловажно, что план предусматривает и облегчение доступа МСП к финансированию путем предоставления финансовых гарантий, суммы которых составляют на 2018 г. 194,8 млн леев, на 2019 г. – 275,0 млн леев и на 2020 г. – 335,0 млн леев.

В план включена разработка инновационных пилотных проектов и схем финансирования малых и средних предприятий, таких как «Начало для молодых людей», а также обеспечение доступа к финансовым ресурсам.

Для реализации поставленных целей необходима модернизация системы образования в сфере экономики и продвижение предпринимательской компетенции и культуры. Это означает, что необходимо разработать, внедрить и популяризировать образовательные программы (преимущественно для молодежи), а также поддерживать инициативу участия наших специалистов на международных форумах и конференциях с целью повышения квалификации и привлечения бизнес-партнеров.

Таким образом, предполагается создать оптимальные условия для осуществления предпринимательской деятельности на всей территории Республики Молдова с тем, чтобы добиться повышения экономических показателей МСП не только в городах, но и в регионах страны.

Влад БЕРКУ

Динамика доли МСП в общем кол-ве предприятий в 2016 – 2017 гг.

	Кол-во компаний, тыс.			Кол-во работников, тыс. лиц			Доходы от продаж, тыс. леев		
	Всего	МСП	Доля МСП в общем объеме, %	Всего	МСП	Доля МСП в общем объеме, %	Всего	МСП	Доля МСП в общем объеме, %
2016	52,3	51,6	98,7	512,5	313,5	61,2	300 733,4	124 954,4	41,5
2017	54,3	53,6	98,6	528,6	323,3	61,2	330 963,9	137 506,1	41,5

Источник: statistica.md

Рубен Атоян: МВФ продолжит поддержку Молдовы в реализации реформ, направленных на экономический рост и привлечение инвестиций в страну

Об этом новый глава Миссии МВФ в Молдове заявил на встрече с министром экономики и инфраструктуры Кириллом Габуричем. Как сообщила пресс-служба Минэкономики и инфраструктуры, Рубен Атоян отметил достижения Молдовы в банковско-финансовой сфере, улучшение финансовой ситуации в коммерческих банках, а также экономические политики, продвигаемые правительством.

В свою очередь Кирилл Габурич высоко оценил поддержку экспертов миссии МВФ в укреплении и развитии банковско-финансовой отрасли. «Молдова продолжит уделять особое внимание программе сотрудничества с МВФ и сфокусируется на внедрении реформ. Мы приложим все усилия, чтобы сохранить положительную динамику экономического роста, достигнутую в 2017 г. (4,5%), а также обеспечить рост инвестиций в экономику страны, создание новых рабочих мест, запуск социальных программ, направленных на улучшение уровня жизни населения», – отметил министр.

В ходе встречи стороны обсудили успехи в реализации экономической программы, которую поддерживает МВФ, ситуацию в банковской и энергетической областях, в сфере публичных финансов, а также реформы, продвигаемые правительством.

Кирилл Габурич представил приоритеты министерства, в их числе привлечение инвестиций и развитие IT-отрасли, дорожной инфраструктуры, внедрение регуляторной реформы. Особое внимание на встрече уделялось вопросам энергобезопасности, диверсификации источников электроэнергии, а также продвижению энергии из возобновляемых источников.

Молдова по-прежнему находится под мониторингом Совета бюро «Зеленая карта», и этот режим сохранится до 2020 г.

Информация о предпринятых мерах для сохранения Молдовой членства в международной системе «Зеленая карта» была представлена на заседании парламентской Комиссии по экономике, бюджету и финансам.

Как сообщил член Админсовета Национальной комиссии по финансовому рынку Виорел Мирон, вместе с Национальным бюро страховщиков автотранспортных средств (BNAА) регулятор реализовал комплекс мер для того, чтобы обеспечить операциональную функциональность по этому сегменту рынка, а также выполнить все необходимые требования по обеспечению финансовой гарантии.

«Повышение финансовой дисциплины позволило нам практически исключить задолженности по выплатам ущерба зарубежным партнерам по полисам «Зеленая карта». Также наши усилия привели к тому, что в последнее время не были инициированы новые процедуры guarantee call (применяются национальным бюро или компанией, которая выдала полис, за задержки в погашении долга или невыполнение обязательств по оплате), и НКФР продолжает строго следить за этим. Статистические данные указывают на положительную динамику развития отрасли. Самые важные показатели, которые должны продемонстрировать национальные эмитенты, касаются обеспечения стабильности и предсказуемости на этом рынке – это определяющие показатели для Совета бюро «Зеленая карта». Последнее решение Совета бюро, принятое в 2017 г. в Хельсинки, предусматривает, что до 2020 г. Молдова будет находиться под мониторингом, после чего будет принято категоричное решение – оставить Молдову в системе или исключить», – сказал Виорел Мирон.

Он отметил, что обеспокоенность вызывает некоторая неопределенность у ряда страховых компаний, которая может повлиять на стабильность всего рынка страхования «Зеленая карта», а также недостатки по части финансовой состоятельности участников системы прозрачности акционеров и информация о конечных бенефициарах некоторых эмитентов полисов «Зеленая карта».

На заседании глава BNAА Алина Осояну отметила, что на последней встрече в июне с представителями Совета бюро «Зеленая карта» на Генассамблее организации она получила рекомендации создать условия для стабилизации рынка и принятия всех необходимых мер по обеспечению финансовой стабильности участников системы страхования. Осояну заявила, что все международные финансовые критерии Молдова уже выполняет: формирование гарантийного фонда в 4,25 млн евро и его размещение на счетах одного из банков в Брюсселе, а также внедрение программы банковского перестрахования (250 тыс. евро). «Что очень важно, наши страховщики не имеют задолженностей по компенсации ущерба. И постепенно восстанавливается доверие», – отметила она.

Телефонное взаимоподключение двух берегов Днестра и доступность тарифов в роуминге – в числе приоритетов Минэкономики и НАРЭКИТ

Как сообщили в Министерстве экономики и инфраструктуры, о приоритетах совместной работы рассказал глава ведомства Кирилл Габурич в ходе представления коллективу Национального агентства по регулированию в области электронных коммуникаций и информационных технологий (НАРЭКИТ) нового директора Агентства Октавиана Рэу.

Кирилл Габурич отметил, что среди прочих приоритетов совместной работы значатся улучшение качества услуг электронной коммуникации и доступность тарифов для роуминга.

Министр настаивает на тесном сотрудничестве между ведомствами, отмечая, что сектор IT становится все более привлекательным для иностранных инвесторов. Доля этого сектора в ВВП Молдовы составляет 6,6% и продолжает расти.

InfoMarket

Victoriabank более оптимистичен, чем МВФ и Всемирный банк: Экономика Молдовы вырастет на 4,2% в 2018 году

В своем квартальном экономическом анализе Victoriabank прогнозирует экономический рост в 4,2% в Республике Молдова и 3,4% – в следующем году. Банк дал более оптимистичные прогнозы экономического роста Молдовы, чем ВБ и МВФ – 3,8%.

«Инвестиции будут поступать более медленно по сравнению с 2017 годом. Считаем, что экспортные возможности (поддержанные прямыми иностранными инвестициями), вместе с внедрением реформ в контексте соглашений с международными финансовыми организациями и доступным уровнем стоимости финансирования, станут факторами, поддерживающими эту перспективу.

Кроме того, в сфере частного потребления прогнозируем спад в среднесрочной перспективе – 3,9% в год в 2018 году и 3,2% – в 2019-м. Экспорт может вырасти на 11,3% в 2018 году и на 6,7% – в 2019 г. Среднегодовая динамика импорта может составить 6,8% в 2018 году и 3,9% – в 2019 году.

В сфере рынка рабочей силы можно ожидать, что среднегодовая безработица составит 4,1% в 2018 и 2019 годах (что близко к историческому максимуму)».

О ДЕНЕЖНОЙ ПОЛИТИКЕ И ИНФЛЯЦИИ

«Что касается инфляции, Victoriabank прогнозирует среднегодовой уровень в 5% в 2018 году, по сравнению с 6,6% в 2017 году. Ожидается рост инфляции до 5,2% (среднегодовой показатель) в 2019 году. Кроме того, полагаем, что НБМ сохранит процентную ставку денежной политики на уровне 6,50% в 2018 году, с перспективой постепенного увеличения в 2019 (до 7,50%) на фоне изменения уровня инфляции.

Что касается обменного курса USD / MDL, то ожидается среднегодовой уровень в 17,50 лея в 2018 году (самый низкий с 2014 года). Кроме того, вероятно изменение краткосрочной тенденции и в 2019 году на фоне волатильности на мировых финансовых рынках и вызовов в сфере экономической политики внутри страны.

Факторами риска для нашего сценария, которые могут значительно изменить показатели от нашего прогноза, являются: глобальный макрофинансовый климат, что отражается на потоках капиталов в развивающиеся экономики; решения в сфере экономики на фоне приближающихся выборов, динамика структурных

реформ, макроэкономические вызовы».

ПОТРЕБЛЕНИЕ НАСЕЛЕНИЯ – 85% ОТ ВВП

Национальное бюро статистики (НБС) сообщило о «нулевом» росте потребительских цен второй месяц подряд в результате снижения цен на продовольствие на 0,5% в мае и 0,4% – в июне, по сравнению с предыдущим месяцем.

По данным НБС, средние потребительские цены остались в июне на уровне мая, несмотря на незначительное повышение цен на непродовольственные товары и тарифы на предоставление услуг населению на 0,1 и соответственно 0,5%.

Согласно статистике, в июне 2018 года годовая инфляция (за последние 12 месяцев – с июля 2017 года по июнь 2018 года) составила 3,2%, в том числе: на продукты питания – 5,1%, непродовольственные товары – 3,3% и предоставленные населению услуги – 0,1%.

Статистические данные подтверждают прогнозы Национального банка Молдовы. Согласно отчету об инфляции №2, годовой уровень инфляции снизился с 4,7% в марте 2018 года до 2,2% в среднем за четвертый квартал 2018 года, что ниже диапазона $\pm 1,5$ процентного пункта от целевого показателя в 5,0%. Среднее годовое значение вернется к диапазону целевого показателя в первом полугодии следующего года.

В НБМ подчеркнули, что наибольший вклад в годовой уровень инфляции в июне 2018 г. оказали цены на продовольственные товары (2 п. п.). Вклад базовой инфляции и цен на топливо в годовую инфляцию составил 1,1 и соответственно 0,6 п. п. Вклад регулируемых цен был отрицательным – минус 0,6 п. п. Годовая базовая инфляция в июне 2018 г. составила 3,7%, что на 0,2 п. п. выше показателя предыдущего месяца. В НБМ отмечают, что месячная инфляция в июне 2018 г. была «нулевой». В частности, снижение цен на продовольственные товары на 0,4% было компенсировано повышением цен на непродовольственные товары на 0,1%, а также ростом тарифов на оказываемые населению услуги на 0,5%, учитывая их разный удельный вес в структуре индекса потребительских цен. В июне 2018 г. месячный уровень базовой инфляции увеличился на 0,2%. Наиболее значительное увеличение цен, связанных с базовой инфляцией, было зафиксировано на подкомпоненты «культура и отдых», вследствие повышения на 11,8% цен на услуги транзитного туризма, а также «сигареты» (1,3%).

СОКРАЩАЕТСЯ АКТИВНАЯ РАБОЧАЯ СИЛА

Активное население сократилось на 2,4% – до 1,17 млн в первом квартале 2018 года. Уровень активности составил минимальный уровень за последние четыре года (39,3%).

Работодателей будут стимулировать для создания новых рабочих мест, согласно законопроекту о продвижении занятости населения, который был одобрен в мае Правительством. Документ предусматривает установление ежегодных мер, которые будут финансироваться, чтобы услуги по стимулированию трудоустройства были эффективными. В связи с этим Национальное агентство занятости населения будет получать ежегодно около 100 млн леев.

«Ситуация на рынке труда в Республике Молдова становится все труднее, уровень занятости и активности населения низкий (40,8 и соответственно 42,6%), что демонстрирует непривлекательный характер национального рынка труда. В то же время существует существенный разрыв между спросом на рабочую силу и предложением рабочей силы», – отмечает Министерство здравоохранения, труда и социальной защиты. В некоторых секторах наблюдается нехватка рабочей силы.

Другой проблемой является отсутствие возможностей для поиска работы, особенно в селах. В результате отмечается непрерывный рост эмиграции рабочей силы и сокращение активного населения в Молдове. По данным Национального бюро статистики, в 2017 г. более 51 тыс. граждан были безработными, а среди молодежи (15-24 года) уровень безработицы составил 11,8%.

Законопроект предусматривает предоставление ежемесячных субсидий в размере 30% от средней заработной платы по экономике за предыдущий год на 6 месяцев за каждого трудоустроенного безработного. Новшеством является «мониторинг рынка труда» Национальным агентством занятости населения, которое будет осуществлять анализ и прогноз рынка труда. В главу, которая считается основной, включены меры по трудоустройству.

В настоящее время активные меры по трудоустройству также финансируются из госбюджета (около 30,0 млн леев ежегодно), а пассивные меры – из бюджета социального страхования (32,0 млн леев ежегодно).

Виктор РПСУ

Деятельность Национального комитета по финансовой стабильности (НКФС) будет регулировать отдельный закон

Министерство финансов вынесло на публичные консультации соответствующий законопроект, который заменит действующее сегодня Постановление Правительства о создании НКФС.

Согласно проекту, НКФС – межинституциональная структура (без образования отдельного юрлица), ответственная за координирование, внедрение пруденциальных политик, предотвращение, снижение или устранение рисков, которые влияют на финансовую стабильность, а также управление системными финансовыми кризисами.

Предусмотрено, что в состав НКФС будут входить: президент Нацбанка, министр финансов, министр экономики и инфраструктуры, председатель Национальной комиссии по финансовому рынку, а при рассмотрении вопросов, связанных с подготовкой и антикризисным управлением, – и представитель Фонда гарантирования банковских вкладов.

В расширенном составе в комитет также войдут представители НБМ. В законопроекте подробно описаны права и полномочия НКФС, правила применения рекомендаций НКФС, оговорены принципы обеспечения конфиденциальности, ответственность НКФС. Предусмотрены также требования относительно публикации решений комитета – они будут размещаться на сайте Нацбанка в течение 2 недель после заседаний.

Реорганизация НКФС предусмотрена Национальным планом действий по выполнению Соглашения об ассоциации РМ – ЕС на 2017 – 2019 гг. Консультации по проекту проводятся до 25 июля.

В Молдове нужно формировать рыночные цены на энергоресурсы, но при росте тарифов – выплачивать субсидии из бюджета уязвимым слоям населения или отраслям экономики

Такое мнение высказал в интервью одному из новостных порталов гендиректор Национального агентства по регулированию в энергетике Тудор Копач, отметив, что такой точки зрения придерживаются и эксперты МВФ и Всемирного банка, а искусственное понижение цен может «угробить» рынок.

Так глава НАРЭ прокомментировал выдвинутые депутатами Парламента идеи снижения акцизов на нефтепродукты или предоставления субсидий по этим областям. Тудор Копач отметил, что идея субсидирования определяется стратегиями Правительства и политикой государства, потому что это зависит и от возможностей госбюджета субсидировать сельскохозяйственных и других производителей в такой ситуации.

По этому поводу должны высказаться Минфин, Минэкономики и Министерство сельского хозяйства, и НАРЭ в это не вмешивается.

«В будущем тоже необходимо применять механизм установления предельных цен на бензин и дизтопливо. Специалисты агентства считают, что это правильно и даёт положительный результат. Если сравнить с предыдущим периодом, то рентабельность и специфика торговой маржа операторов рынка уменьшились на 50-70%. Если сравнить величину их маржи до регулирования и после, то она снизилась по бензину на 60%, по дизтопливу – на 70%», – подчеркнул гендиректор НАРЭ.

По его словам, проще говоря, используя эти методы, регулятор уменьшил прибыль и рентабельность предприятий. На конец 2017 г. рентабельность компаний по бензину составила 2,8%, по дизтопливу – 0,5%, а по сжиженному газу – 7,2%.

«Как видно, там, где мы не регулируем, рентабельность выше, потому что молдавский рынок маленький, на нём работает немного компаний. Поэтому, если мы допустим либерализацию рынка, есть риск картельного сговора и роста цен», – отметил Тудор Копач.

Он напомнил, что в мире существуют четыре вида установления цен: метод полной либерализации, метод установления предельных цен (в развивающихся странах), третий – государство устанавливает цены, как в Беларуси, четвертый – гибридный вариант, как в России.

Гендиректор НАРЭ сообщил, что после того, как суд на основании иска Минэкономики приостановил решение НАРЭ, регулятору поступило письмо от компаний, которые занимаются импортом и продажей нефтепродуктов. Они выразили озабоченность этими действиями, которые привели к убыткам. Отвечая на вопрос, что можно сделать, чтобы цены на нефтепродукты в Молдове были адекватными уровню жизни в нашей стране, он отметил, что в Молдове реальные рыночные цены, и нужно, чтобы в стране росли зарплаты.

«Как бы мы ни хотели, НАРЭ не может установить предельные цены на бензин на уровне 14 или 15 леев за литр, поскольку тогда просто никто не будет ввозить нефтепродукты. Это бизнес, предприятия не будут работать в убыток. Мы должны регулировать предельные цены так, чтобы дать возможность бизнесу что-то заработать, контролируя его рентабельность, и чтобы развивался рынок», – подчеркнул гендиректор НАРЭ.

Он отметил, что в процентном соотношении от предельной цены на бензин, например, в 19,15 лея за литр, около 46,74% составляют котировки Platts, 19,63% – акциз, специфическая торговая маржа компаний – 16,97% и НДС – 16,66%.

По дизтопливу от предельной цены в 17,09 лея за литр 54% – это котировки Platts, 10,3% – акциз, 19,02% – специфическая торговая маржа, 16,66% – НДС.

«То есть основные элементы в цене – это цена на бирже и налоговые расходы», – подчеркнул Тудор Копач.

Отвечая на вопрос о том, почему обязательно нужно пользоваться этими котировками Platts, а не отпускной ценой завода, он пояснил, что у разных заводов отпускные цены отличаются, поэтому берутся биржевые цены – они средние по заводам, расположенным в средиземноморском регионе.